

Broedvogelmeetnet Zoete Rijkswateren 2026

Bernice Goffin, Jelle Abma, Vincent de Boer, Symen Deuzeman, Jelle Postma, Bas van den Boogaard, Dirk van Straalen & Mayro Pattikawa

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2026

Citeren als: Goffin B., Abma J., de Boer V., Deuzeman S., Postma J, B. van den Boogaard, D. van Straalen & M. Pattikawa. 2026. Broedvogelmeetnet Zoete Rijkswateren 2026. Sovon-rapport 2026/56. Rijkswaterstaat-nummer BM 26.31. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen, Rijkswaterstaat Lelystad.

Foto omslag: Jelle Abma

ISSN-nr: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen

E-mail: info@sovon.nl

Website: www.sovon.nl

Type informatie	Omschrijving/status	Datum
Versie	Tussentijdse rapportage	29-7-26
Versie	Concept	9-9-26
Vrijgave na definitieve versie	Jelle Postma	5-10-26
Versie 1.0	Definitief	13-10-26

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Rijkswaterstaat – Water, Verkeer en Leefomgeving.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Inhoud

1 Inleiding.....	4
2 Aanpak.....	5
3 Resultaten	10
3.1 BMP-tellingen	10
3.2 Grote Karekiet en andere zeldzame soorten in de noordelijke Randmeren	43
3.3 Natuurontwikkeling in het Zwarte Meer: de ontwikkelingen op Snörre en Kraggenoog in 2026	45
4 Evaluatie.....	50
Literatuur.....	51

1 Inleiding

In het voorjaar van 2026 heeft Sovon in opdracht van Rijkswaterstaat broedvogeltellingen uitgevoerd in de Zoete Rijkswateren. Het gaat om 15 BMP-telgebieden langs de Randmeren, de Maas, IJsselmeer en Beneden Rivierengebied, en daarnaast om tellingen van Grote Karekieten en andere zeldzame soorten in de noordelijke Randmeren. In dit verslag wordt de uitvoering van deze tellingen beschreven en worden de resultaten gepresenteerd en toegelicht.

2 Aanpak

In tabel 2.1 wordt een overzicht weergegeven van de gebieden die in 2026 zijn onderzocht en de tellers. De onderzochte gebieden zijn dezelfde als die in 2024, op één gebied na. Van telgebied Bouxweerd (plotnummer 1664) bleek bij aanvang van het broedseizoen dat het gebied niet toegankelijk was in verband met grootschalige werkzaamheden door Rijkswaterstaat. In overleg met Rijkswaterstaat en de teller is er vervolgens een vervangend telgebied geselecteerd: telgebied Blerickse Nak (plotnummer 2817). Naar verwachting kan Bouxweerd vanaf 2028 weer volgens planning worden geteld en zal de Blerickse Nak dan dus weer als telgebied komen te vervallen. In 2027 staat Bouxweerd niet in de planning van het meetnet.

Voor aanvang van het veldwerk zijn de noodzakelijke vergunningen voor betreding van de gebieden aangevraagd bij de terreinbeheerders en verkregen. Goedkeuring van de broedvogeltellingen in verband met de Omgevingswet is ook verleend door het bevoegde gezag.

Het veldwerk in de BMP-telgebieden is uitgevoerd volgens de BMP-B methode (zes/zeven integrale telrondes verdeeld over de periode eind maart-juli, inclusief nachtbezoek; Vergeer *et al.* 2023). In aanvulling op de BMP-B-soorten zijn in ieder geval de volgende algemene, maar typische, Zoete Rijkswateren-soorten gekarteerd: Wilde Eend, Meerkoet, Waterhoen, Kleine Karekiet en Rietgors. In sommige telgebieden zijn deze alleen in een vast begrensd deel ervan geteld of langs transecten (teltype BMP-E). De bepaling van territoria is sterk gestandaardiseerd door de geautomatiseerde bepaling ervan met de online autoclustering van Sovon, op basis van de ingevoerde waarnemingen per bezoekeronde.

De Grote Karekieten zijn vlakdekkend onderzocht in de vier noordelijke Randmeren (Drontermeer, Vossemeer, Ketelmeer en Zwarte Meer) door speciaal gericht op deze soort drie integrale gebiedsbezoeken te brengen in mei/juni, deels per kano en deels per voet/fiets. Tijdens deze bezoeken zijn ook alle andere waarnemingen van zeldzame soorten (zogenaamde BMP-Z soorten) verzameld. Volgens de soortspecifieke criteria uit Vergeer *et al.* (2023) zijn uit de waarnemingen van de bezoeken de territoria afgeleid. Deze zijn gedigitaliseerd in GIS.

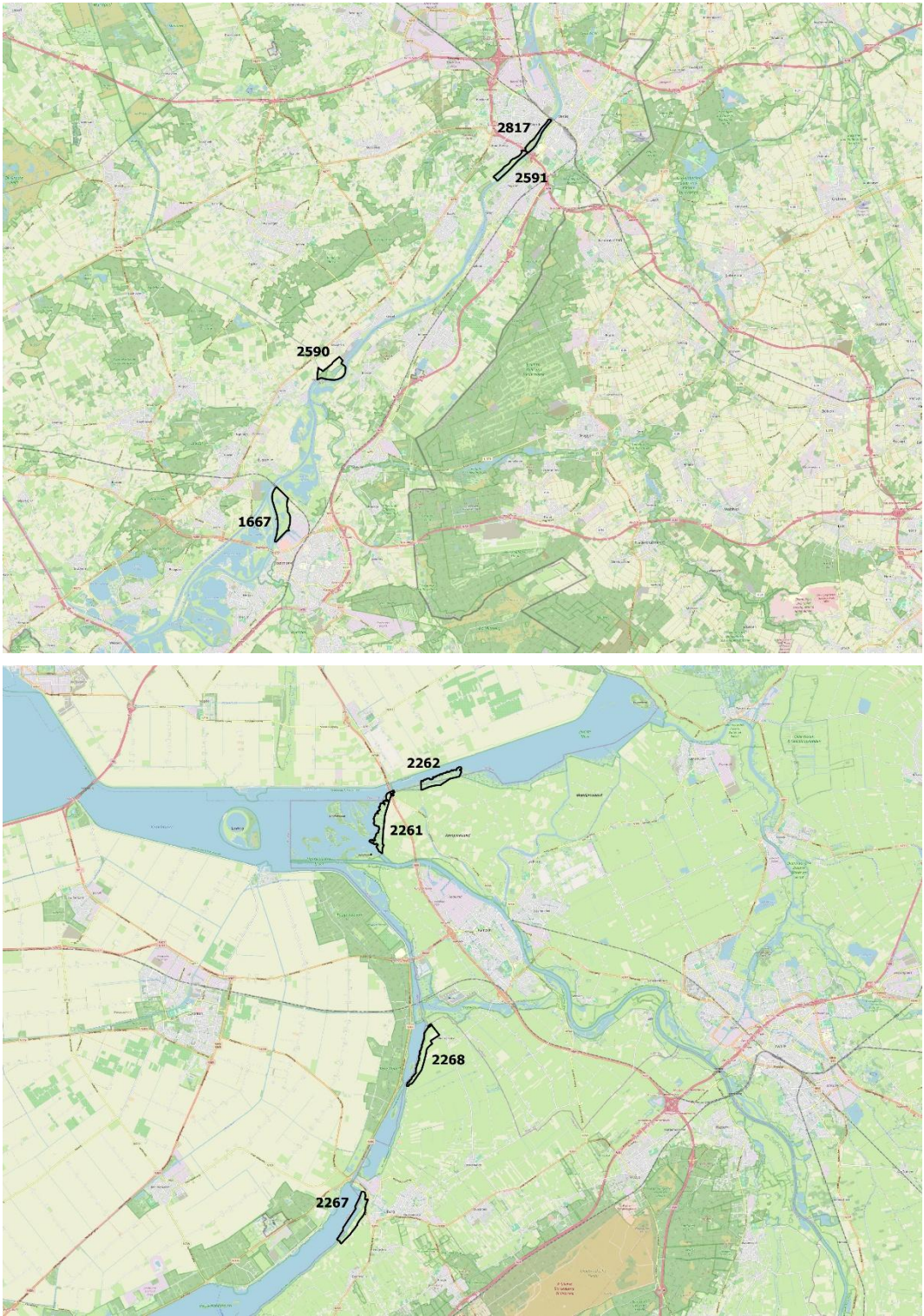
Na bepaling van de territoria zijn de totalen gecontroleerd door de waarnemer zelf en vervolgens nog een keer door de coördinator. Hierbij is onder meer naar de resultaten van voorgaande jaren gekeken, zodat opvallende aantalsveranderingen extra gecontroleerd worden.

In BMP-B gebieden waar grote oppervlaktes riet staan, zijn de gemaaide gedeeltes in kaart gebracht. Dit is gedurende de eerste telronde van het jaar vastgelegd en ingetekend in GIS.

Tabel 2.1. Overzicht van de in 2026 onderzochte telgebieden, tellers en aantal bezoekenrondes.

Hoofdwatersysteem	Naam proefvlak	Plotnr	Teller	Aantal rondes
Ben. Rivierengebied	Krammerse Slikken I	2682	B. van den Boogaard	7
Ben. Rivierengebied	Krammerse Slikken II	2683	B. van den Boogaard	7
Ben. Rivierengebied	Oesterdam	2598	M. Pattikawa	7
Ben. Rivierengebied	De Scheelhoek	2681	D. van Straalen	7
IJsselmeergebied	Stoenckherne	5228	J. Postma	7
Maas	Romeinenweerd	2591	V. de Boer	6
Maas	Weerdbeemden	2590	V. de Boer	6
Maas	Blerickse Nak	2817	V. de Boer	6
Maas	Stadsweide en Sneppe	1667	V. de Boer	6
Randmeren	Gooimeerkust-west	2265	J. Abma	6
Randmeren	Gooimeerkust-oost	2266	J. Abma	6
Randmeren	Korte Waarden	2267	J. Abma	6
Randmeren	Kampervnieuwstad	2268	J. Abma	6
Randmeren	Ramsgeul	2262	S. Deuzeman	6
Randmeren	Ketelmeer-oost	2261	S. Deuzeman	6
Grote Karekiet en andere zeldzame soorten				
Randmeren	Zwarte Meer/ Ketelmeer (Z-soorten)		S. Deuzeman	3
Randmeren	Dronter- & Vossemeer (Z-soorten)		R. Foppen	3

Figuur 2.1 - 2.5. Ligging van de in 2026 onderzochte BMP-telgebieden. Op volgorde: Benedenrivierengebied, IJsselmeergebied, Maas, Randmeren noord en Randmeren zuid. Bron kaartlaag: OSM.

3 Resultaten

3.1 BMP-tellingen

De resultaten van de BMP-tellingen per telgebied (aantal territoria per soort) zijn opgenomen in tabel 3.1. Daaronder wordt per hoofdwatersysteem per telgebied ingegaan op opvallende gebiedsveranderingen en opvallende aantallen van broedvogelsoorten.

Tabel 3.1. Overzicht broedvogels BMP-telgebieden 2026. *soort alleen langs transect geteld.

		Benedenrivierengebied								IJsselmeer- gebied	Maas					Randmeren																																																														
In alle plots geteld	Soortnaam	Krammerse Slikken I		Krammerse Slikken I, sub BMP-E		Krammerse Slikken II		Krammerse Slikken II, sub BMP-E		Oosterdam	Oosterdam, sub BMP-E	De Scheelhoek	De Scheelhoek, sub BMP-E	Stoenckherne, Hindeloopen					Romeinenweerd					Weerdbeemden					Blerickse Nak					Stadsweide & Sneppe					Gooimeerkust-oost					Gooimeerkust-oost, sub BMP-E					Gooimeerkust-west					Gooimeerkust-west, sub BMP-E					Korte Waarden					Kampnieuwstad					Ketelmeer-oost-transect					Ramsgeul-transect				
		2682	5196	2683	5197	2598	5194	2681	5195		5228	2591	2590	2817	1667	2266	5193	2265	5192	2267	2268	2261	2262																																																							
x	Grote Canadese Gans	1				1		15			2	8	2		3					6	2																																																									
x	Brandgans	34		40				124														9																																																								
x	Grauwe Gans	18		25		17		57			26	22	3	1	38	1		2		51	16	29	29																																																							
x	Soepgans											12								1																																																										
x	Zwarte Zwaan											1			2																																																															
x	Knobbelzwaan	2				1		3					2		5	1				19	5	2	3																																																							
x	Nijlgans										1		1		3						2	1	2																																																							
x	Bergeend	8		2		2					1				1					1	1		1																																																							
x	Mandarijn-eend												1																																																																	
x	Zomertaling				1																		2																																																							
x	Slobeend				2			2			1										1																																																									
x	Krakeend				2		1	2			11	6	2		5	1		1		3	4	4	14																																																							
x	Wilde Eend	7	2	2	2	4	2	9	1		19	5	7	4	15		1	5	3	20	9	3*	7*																																																							
	Soepeend										3				1					1																																																										
x	Wintertaling																						1																																																							
x	Krooneend										3									7	1		2																																																							
x	Tafeleend							1				2								5	1	1	7																																																							
x	Kuifeend	2			3			3			2	1			1			1		10	3	4	2																																																							
x	Grote Zaagbek																					1																																																								
	Fazant							6			1	4	5	2						1	2	1	1																																																							
x	Koekoek					2					1	2	1			2		2		1		2	2																																																							
	Stadsduif													2																																																																
	Holenduif												3		2			1				1																																																								
	Houtduif					3		2			2	8	15	10	5	3				4	3	5	2																																																							
	Turkse Tortel												1																																																																	
x	Waterral					2					1							2		2	1	4	6																																																							
x	Porseleinhoen																						1																																																							
x	Waterhoen							2	2			1	1		1		4	6	2	2	2	2*	2*																																																							
x	Meerkoet	4		3	2	6	3	10	2		11	4	8		6		5	17	9	30	18	4*	11*																																																							
x	Dodaars										1	1			1					2		1	2																																																							
x	Fuut	11				7		2			11	1	3		1	6		12		17	11	16	7																																																							
x	Scholekster	2		7				1							1					1		1																																																								
x	Kluut	36		1																																																																										

		Benedenrivierengebied							IJsselmeer- gebied	Maas					Randmeren								
In alle plots geteld	Soortnaam									Stoenckherne, Hindeloopen	Romeinenweerd	Weerdbeemden	Blerickse Nak	Stadsweide & Sneppe	Gooimeerkust-oost	Gooimeerkust-oost, sub BMP-E	Gooimeerkust-west	Gooimeerkust-west, sub BMP-E	Korte Waarden	Kampnieuwstad	Ketelmeer-oost-transect	Ramsgeul-transect	
		Krammerse Slikken I	Krammerse Slikken I, sub BMP-E	Krammerse Slikken II	Krammerse Slikken II, sub BMP-E	Oesterdam	Oesterdam, sub BMP-E	De Scheelhoek															De Scheelhoek, sub BMP-E
Plotnummer ->		2682	5196	2683	5197	2598	5194	2681	5195		5228	2591	2590	2817	1667	2266	5193	2265	5192	2267	2268	2261	2262
x	Kievit	10	17					4			11									12	12	1	
x	Kleine Plevier	2	2												1								
x	Strandplevier			1																			
x	Grutto			3							10												
x	Houtsnip							1															
x	Tureluur	2	6					2			6									1	1		
x	Kokmeeuw					7																	
x	Stormmeeuw	1	10																				
x	Zilvermeeuw			129		1																	
x	Kleine Mantelmeeuw			340																			
x	Dwergstern	14		1																			
x	Visdief					9														1			
x	Ooievaar														1								
x	Aalscholver														53								
x	Roerdomp							2			1									1	1	3	3
x	Woudaap											1											
x	Blauwe Reiger											36											
x	Havik	1										1											
x	Bruine Kiekendief							2			1									2	1	2	2
x	Zeearend																						1
x	Buizerd	1										1	1		1						1	1	
x	IJsvogel											1	1		1								
x	Middelste Bonte Specht											1											
x	Kleine Bonte Specht																				1		
	Grote Bonte Specht					2						1	4			1					3	1	
x	Groene Specht											1	1										
x	Grauwe Klauwier														1						1		
x	Wielewaal											1									1		
	Gaai										2	1			3		2				2	1	
	Ekster											1			1		1		1				
	Zwarte Kraai							1			1	2	1	1	3		1		2	1			2
x	Matkop																				2		
	Pimpel-meess					1																	
	Koolmees					6					2												
x	Baardman							1			4					1	8	10	7	23	22		
x	Veld-leeuwerik	4	4	3							1												
x	Oever-zwaluw														2								
x	Huis-zwaluw																			27			
x	Cetti's Zanger					3	8				6	1	4	2	6	13		6	2	13	9		
x	Staatmees											2	1			1					1		
	Fitis					26	5				17	1									14	4	
	Tijftjaf					18	13				8	8	11	2	8								
x	Grote Karekiet																1			1		2	
x	Rietzanger			15	22	111					54					15	68	53	58	76	69		
x	Kleine Karekiet			4	4	18	10	9	4		47	3	9	10		40	90	50	68	72	16*	38*	

		Benedenrivierengebied							IJsselmeer- gebied	Maas					Randmeren								
In alle plots geteld	Soortnaam	Krammerse Slikken I	Krammerse Slikken I, sub BMP-E	Krammerse Slikken II	Krammerse Slikken II, sub BMP-E	Oesterdam	Oesterdam, sub BMP-E	De Scheelhoek	De Scheelhoek, sub BMP-E		Stoencilherne, Hindeloopen	Romeinenweerd	Weerdbeemden	Blerickse Nak	Stadsweide & Sneppe	Gooimeerkust-oost	Gooimeerkust-oost, sub BMP-E	Gooimeerkust-west	Gooimeerkust-west, sub BMP-E	Korte Waarden	Kampernieuwstad	Ketelmeer-oost-transect	Ramsgeul-transect
		2682	5196	2683	5197	2598	5194	2681	5195		5228	2591	2590	2817	1667	2266	5193	2265	5192	2267	2268	2261	2262
x	Bosrietzanger				2		12				6	21	11	19	69	3	11	18	9	14	9		
x	Orpheusspotvogel											1											
x	Spotvogel				2						1	1	5		4					1	1		
x	Snor				2		3				8					2	11	12	15	23	30		
x	Sprinkhaanzanger	1			1		9				5					1	1	2	6	4	4		
	Zwartkop				18		5				7	11	23	5	10	14	24	8		21	9		
	Tuinfluiter	7		3	5		3				11	6	9		5	10	19	15	2	25	12		
x	Braamsluiper										1		1	2				1					
x	Grasmus	4	4		4		8				16	9	9	11	31	6	4	3	1	4	10		
	Winterkoning				11		5				3												
x	Boomklever											2									1		
	Boomkruiper	2										1	9	1	4	2	2				1		
	Spreeuw												1	1	4		1				3		
	Zanglijster				6		4				2	3	8	2	8	7	8				5		
	Merel				8		3				3												
x	Grauwe Vliegenvanger											1	3								1		
	Roodborst				4																		
x	Blauwborst			1	1		10				12	2				5	3	2	12	18	18		
x	Nachtegaal				4						1	1				2	1			3			
x	Bonte Vliegenvanger											1											
x	Zwarte Roodstaart											1											
x	Roodborst-tapuit	7	6				5				2	3	1	14	1	4	2	3	2	1			
	Huismus											3							2				
	Heggenmus				8		1				2	13	5	4	6	4				2			
x	Gele Kwikstaart			3	2		1				2	5		1					4	3			
x	Grote Gele Kwikstaart													1									
x	Witte Kwikstaart			1	3							1	3							1	1		
x	Graspieper	5	5		4		5				6			4		3		2					
x	Boompieper	1																					
	Vink				11		1				3												
x	Appelvink											1								1			
x	Goudvink																1						
	Groenling	2			6		2				1	3	1	6		1			1	1	1		
x	Kneu	5	6		5		2				3	2	3	2	10		2		3	5	5		
x	Putter				3						2	1	5	2	7		1	3	4	3	4		
x	Rietgors	4	1	7	3	8	5	19	5		28	2		7		10	17	13	18	25	28*	29*	

Benedenrivierengebied

Krammerse Slikken I – 2682 (5196)

Het telgebied is ongeveer 75 ha groot en wordt aan de noordkant begrensd door een dijk en aan de zuidzijde door het Volkerakmeer. Door het relatief constante waterpeil van het Volkerakmeer loopt het niet frequent onder water. Opstuwung van het water door wind of hoge rivierafvoeren zorgen incidenteel echter voor overstromingen. Om het gebied te beschermen ligt er een stortstenen vooroeverdam in het water, deze is over de jaren sterk begroeid geraakt met bomen, struiken en ruigte. Een groot deel van het telgebied bestaat uit grassen, her en der clusters van ruigte en struiken en er is een stukje bos aanwezig (voornamelijk hoge wilgen). Aan de oostkant liggen tegen de waterlijn (maar vóór de vooroeverdammen) stukjes slik, die in de loop van het voorjaar droogvallen. Aan de westzijde van het telgebied zijn resten van een metalen damwandenbak aanwezig waarin in de jaren '90 experimenten zijn uitgevoerd om de effecten van peilbeheer op vegetatiegroei te onderzoeken (Tosserams *et al.* 1999). Ook liggen hier open en zandige stukken, die als eerste water voeren bij hogere waterstanden van het Volkerakmeer. In het gebied lopen paarden rond en later in het seizoen worden ook koeien ingeschaard.

Opmerkingen bij enkele broedvogelsoorten:

- Brandgans - het aantal territoria was wederom omvangrijk (34; veelal nesten of ouders met heel jonge kuikens). Er wordt hoofdzakelijk gebroed op de stortstenen dam, waar nesten tussen de ruigte worden gemaakt.
- Havik- het hele broedseizoen was er een bewoond nest, met uiteindelijk zeker twee vliegvlugge jongen.
- Buizerd – net als in de kartering van 2024 1 territorium.
- Kievit – in totaal 10 territoria (15 in 2024, 25 in 2022). De aantallen lijken dus verder af te nemen; mogelijk als gevolg van veranderingen in de vegetatie. De vegetatie is meer open geworden, minder hoog duinriet en verschoven naar zilverschoon grasland. Deze verandering wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de inzet van paarden in combinatie met forse toename van ruiende ganzen. Zie ook de rapportage van 2024 (Goffin *et al.* 2024) over de afname van Gras- en Boompieper; die eveneens wijzen op veranderingen in de vegetatie.
- Kluut – maar liefst 36 territoria. De aantallen kunnen over de jaren sterk variëren; de aantallen in 2026 zijn relatief hoog. In 2016 en 2018 lagen de aantallen hoger, maar in 2020, 2022 en 2024 juist lager. Kluten broeden op de slikkige zandplaatjes die net buiten de oever droogvallen (nabij de metalen bak).
- Kleine plevier – 2 territoria; broedt op de open, zanderige geulen.
- Dwergstern – 14 nesten begin juli. Dit is een relatief late vestiging, begin juni was deze kolonie nog niet aanwezig. Sterns beginnen echter makkelijk aan een nieuw legsel, veelal na mislukken elders.
- Roodborsttapuit – 7 territoria, vrijwel allemaal in de ruigtezone naast de afrastering. De afrastering en struiken worden veelvuldig gebruikt als zangpost en om te foerageren.
- Grasmus – 4 territoria, ook deze soort heeft een voorkeur voor de droge ruigtezone achter de afrastering.
- Tuinfluiter – 7 territoria, alle zingend in het bosjes complex en de ruigtes.

- Middelste Zaagbek – tot in begin mei zijn Middelste Zaagbekken gezien met soms enig broedindicatief gedrag. Deze waarnemingen vielen echter allemaal buiten de datumgrenzen van de soort, waardoor het niet heeft geresulteerd in een territorium.

Figuur 3.1 en 3.2. Begrenzing van BMP-telgebied 2682 – Krammerse Slikken I (links) en het deelgebied daarbinnen waar de vijf extra soorten worden geteld (rechts).

Krammerse Slikken II – 2683 (5197)

Dit telgebied is het grotere broertje van Krammerse Slikken I, in totaal 160 ha. Het is het meest westelijk deel van de gehele Krammerse Slikken, en ook het meest open. Alleen aan de randen (achter de afrastering) is sporadisch sprake van struiken, solitaire boompjes en droge ruigtevegetatie. Aan de oever met het Volkerakmeer staat een zone met moerasandijvie. Deze zone ongeveer 5m breed, en in de loop van het broedseizoen worden de planten bijna 1.5 – 2m hoog. In de uiterste NW-hoek van het telgebied is ook sprake van rietzones, en slikkige zones met zeer ondiep water. Hier liggen ook oude steen- en zandhopen die volledig verruigd zijn. Door het gebied loopt een lange, brede zone van zeer open en kaal zandig habitat. Een behoorlijk deel van het telgebied bestaat uit open water van het Volkerakmeer, dit loopt bijna door tot aan de eilanden. Het hele gebied wordt begraaasd door paarden, later in het seizoen worden ook koeien ingezet. Belangrijke kenmerken van de vogelgemeenschap zijn omvangrijke kolonies van Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw, (beperkt aanwezig en in aantal afnemende) weidevogels en veel broedende Brandganzen.

Opmerkingen bij enkele broedvogelsoorten:

- Kleine Mantelmeeuw – er zijn in een aparte nestentelling op 22 mei in totaal 340 nesten geteld. Dit betreft overigens niet het totaal van de héle Krammerse Slikken, een aanzienlijk deel van de kolonie op de Krammerse Slikken bevindt zich ook in het gedeelte tussen beide telgebieden in. In vergelijking met voorgaande tellingen is duidelijk dat de kolonie verder uitbreidt.
- Zilvermeeuw - in dezelfde separate telling zijn 129 nesten geteld. Ook dit betreft een verdere uitbreiding van het aantal broedende Zilvermeeuwen ten opzichte van eerdere karteringen.
- Veldleeuwerik – 4 territoria, significant lager dan eerdere jaren. Net als bij de Krammerse Slikken I geldt hier dat de vegetatie is veranderd (waarschijnlijk door inzet paarden in combinatie met flinke toename ruiende ganzen), waardoor weidevogels in aantal afnemen.
- Grutto – 3 territoria, duidelijk minder dan in eerdere jaren en wederom toe te schrijven aan veranderingen in de vegetatie. Overigens is de afname in aantallen al vanaf 2020 ingezet.

- Kluut – slechts 1 territorium. Kluten verplaatsen zich tussen de jaren echter makkelijk, en zoeken steeds de meest ideale plekken. De oeverzone van het telgebied bestaat grotendeels uit (hoge) moerasandijvie, en de open zandige delen worden gedomineerd door een zilver- en kleine mantelmeeuwkolonie. Elders op de Krammerse slikken (buiten het telgebied, dan wel in Krammerse Slikken I) broeden nog wel behoorlijke aantallen Kluten. Er kan dus ook makkelijk sprake zijn van interne verplaatsingen van broedplekken.
- Strandplevier – begin juli is een ouderpaar met kuikens vastgesteld, dus één territorium.
- Rietzanger – 15 territoria, veelal in de ruigte en rietzone in het NW van het telgebied. Zangposten liggen daar regelmatig op slechts enkele tientallen meters uit elkaar. Ook in de moerasandijvie langs de oevers broeden her en der Rietzangers.

Figuur 3.3 en 3.4. Begrenzing van BMP-telgebied 2683 – Krammerse Slikken II (links) en het deelgebied daarbinnen waar de vijf extra soorten worden geteld (rechts).

Oesterdam – 2598 (5194)

Het plot grenst aan vakantiepark Waterrijk en omvat 44 hectare. Het gebied bestaande uit bosschages en rietlanden met berken- en wilgenopstanden herbergt een verscheidenheid aan broedvogelsoorten. Het zwaartepunt aan broedvogels ligt in de bosschages op het vakantiepark en in het rietland dat hieraan grenst. Het grootste stuk rietland, juist ten noordwesten van het vakantiepark is met enige moeite goed te inventariseren. Met een waadpak kan er zowel vanaf de doorgaande weg als vanaf het vakantiepark door het riet worden gestruind. Dit leverde een mooie dichtheid aan Rietzangers (22) en twee territoria van Snor op, een nieuwkomer in het telgebied. Ook soorten als Waterral (2) en Grauwe Gans (17) konden hierdoor betrouwbaar geïnventariseerd worden. Er werd op 24 april ook een Baardman in het rietland gezien, maar omdat het om slechts één waarneming van een enkel individu ging, leidt dit niet tot een territorium van de soort.

Hoe verder naar het noorden, hoe meer het rietland en de daarbij horende rietvogels afnemen. Naar het noorden en oosten van het plot verandert de habitat in braamstruweel en dijk. Hier nemen soorten als Kneu (5) en Graspieper (4) het over. Het visdiefvlot gelegen in het plot werd bebroed door Knobbelzwaan (1), Krakeend (1), Zilvermeeuw (1), Visdieven (9) en Kokmeeuwen (7). Het aantal Kokmeeuwen is daarmee een stuk lager dan in 2024 (25). Ook het aantal Visdieven is iets gedaald ten opzichte van 2024 en 2022 (in beide jaren 11).

Het gebied heeft het gehele jaar door een functie als rustplaats en hoogwatervluchtplaats voor met name Bergeend, Tureluur en Rotgans. Ook voor Scholekster en Kluut is het soms een alternatieve hoogwatervluchtplaats voor de Schakerloopolder.

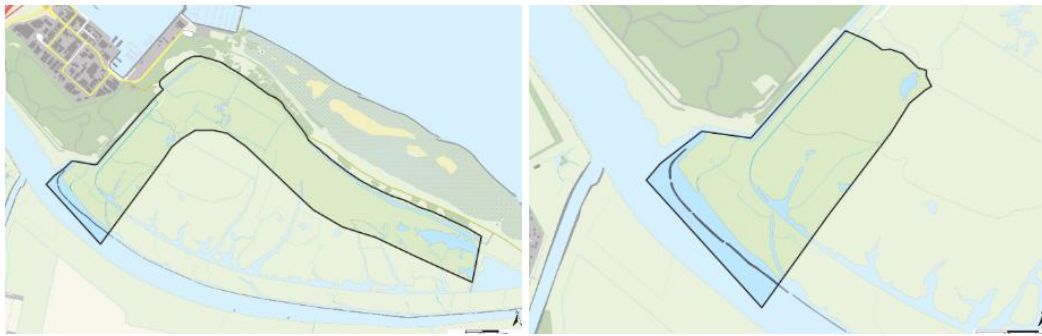
Figuur 3.5 en 3.6. Begrenzing van BMP-terreilied 2598 – Oesterdam (links) en het deelgebied daarbinnen waar de vijf extra soorten worden geteld (rechts).

De Scheelhoek – 2681 (5195)

De Scheelhoek is een rietgebied van 101 hectare in beheer bij Natuurmonumenten. Het plot is een strook van ongeveer 200m breed welke parallel loopt langs de buitendijk langs het Haringvliet. Aan de zuidwestzijde grenst het aan de voormalige getidekreek het Zuiderdiep. Aan deze zijde bevindt zich een strook verruigd grasland, een zogenaamd grasgors. Aan de noordwestzijde ligt een nat grasland met zeegroene rus. De dijk is begroeid met ruigtekruiden en bosschages, met name gedomineerd door duindoorn. Het rietland is in recente jaren sterk aan het verruigen met struiken en ruigtekruiden als gevolg van verdroging van de Scheelhoek. Aan de oostzijde van het plot liggen enkele plassen in het gebied, waar met name veel ganzen slapen, broeden en foerageren.

Als gevolg van de verdroging en verruiging is een verandering merkbaar bij de dichtheid aan Kleine Karekieten. In 2022 werden er in het gehele terreilied 32 territoria geteld, in 2024 21 territoria en in 2026 ging het om nog slechts 9 territoria. Ook het aantal Rietgorzen (19) is lager dan in 2022 (47) en 2024 (26). Het gebied blijft echter zeer rijk aan Rietzangers met in 2026 111 territoria.

Een andere verandering in het gebied is de recente komst van de vos en steenmarter, welke in de directe omgeving zijn waargenomen. Tijdens de inventarisaties werd geconstateerd dat de nesten van grauwe ganzen en brandganzen aan de noordwestzijde van het gebied snel verdwenen door predatie. Desondanks was het aantal territoria van Brandgans met 124 veel hoger dan in voorgaande jaren. Nieuw in het terreilied is de Houtsnip. Op de vroege ochtend van 27 mei werd een baltsend exemplaar vlakbij het bosje langs de westelijke grens van het terreilied waargenomen.

Figuur 3.7 en 3.8. Begrenzing van BMP-telgebied 2681 – De Scheelhoek (links) en het deelgebied daarbinnen waar de vijf extra soorten worden geteld (rechts).

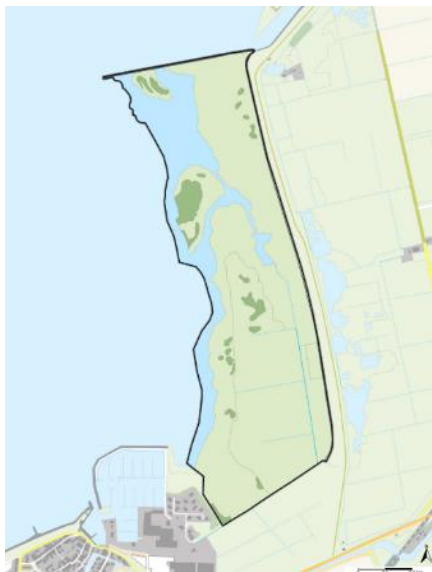
IJsselmeergebied

Stoenckherne – 5228

In het voorjaar van 2026 is het gebied Stoenckherne (73 ha, exclusief open water *c* 60 ha), in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer, wederom geïnventariseerd op broedvogels. De inventarisatie is in 2026 uitgevoerd met dezelfde inspanning als in eerdere jaren. De Stoenckherne ligt aan de Friese IJsselmeerkust, tussen de steden Hindeloopen en Workum. Het gebied vormt, tezamen met het aan de andere kant van de IJsselmeerdijk gelegen Warkumer Nijlân, een belangrijke schakel in de gordel van natuurgebieden langs de Friese IJsselmeerkust. Het is een buitendijks gelegen natuurreservaat, direct grenzend aan het IJsselmeer. Aan de zuidzijde grenst de jachthaven van Hindeloopen aan het gebied. Aan de oostzijde loopt de IJsselmeerdijk, waarachter het Warkumer Nijlân ligt. Aan de noordzijde wordt het gebied begrensd door een basaltpier, waarachter de vaargeul 'It Soal' naar de jachthaven van Workum loopt. Een deel van het rietland wordt jaarlijks gemaaid, daarnaast wordt een deel begraaasd door koeien (afgerasterd). In het kader van een natuurherstelplan van Staatsbosbeheer zijn er sinds de inventarisatie in 2024 belangrijke aanpassingen aan het gebied geweest. Aan de zuidwestkant is de zogenaamde poel vrijgemaakt (uitgegraven) en is een slenkpatroon met aansluitend waterrietoevers gegraven. In het middenstuk is de slenk verbreed. Daarnaast is een groot deel van het gemaaid rietland geplagd, waardoor er plassen aanwezig waren. Verder is een deel van het struweel weggehaald.

In totaal zijn in 2026 52 broedvogelsoorten vastgesteld. Daarvan staan 12 soorten op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland (van Kleunen *et al.* 2017): Slobeend, Koekoek, Grutto, Tureluur, Roerdomp, Veldleeuwerik, Spotvogel, Snor, Nachtegaal, Gele Kwikstaart, Graspieper en Kneu. Noemenswaardige waarnemingen van zoogdieren waren die van een Otter op 5 mei en een Steenmarter op 19 mei.

Opvallend in 2026 waren de hoge aantallen territoria van de weidevogels Kievit (11), Grutto (10) en Tureluur (6). Deze aantallen zijn veel hoger dan de afgelopen jaren, alleen in de kartering van 2002 (Kleefstra 2002) waren de aantallen vergelijkbaar. Daarnaast viel een afname van een aantal zangvogelsoorten op, met name bij Fitis (17), Tjiftjaf (8) en Rietzanger (54). Nieuwe soorten in het gebied waren Dodaars en Veldleeuwerik, beiden met één territorium. In eerdere jaren wel aanwezig met een territorium maar in 2026 afwezig waren Zomertaling, Waterhoen, Scholekster (wel foeragerend), Watersnip, Buizerd, Grote Bonte Specht (wel tweemaal een waarneming van een individu), Grauwe Klauwier, Pimpelmees, Gekraagde Roodstaart, Heggenmus en Boompieper. Typische aanwezige soorten voor moeras waren Bruine Kiekendief (1 territorium met nest), Waterral (1), Roerdomp (1), Snor (toename tot 8 territoria) en Baardman (4).

Figuur 3.9. Begrenzing van BMP-telgebied 5228 –Stoenckherne.

Impressie telgebied Stoenckherne. Foto's: Jelle Postma.

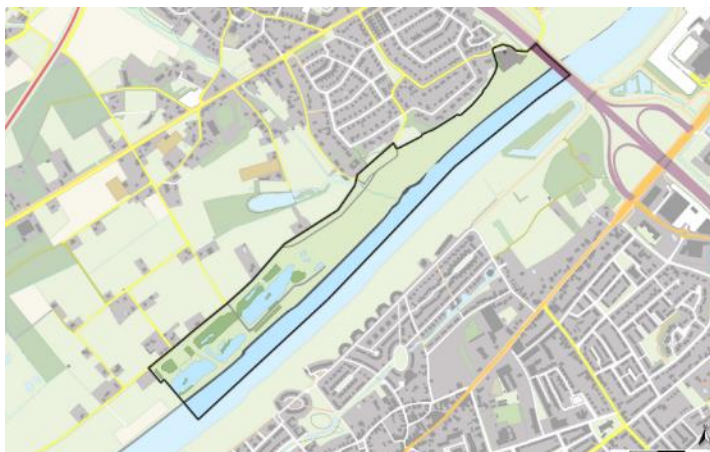
Maas

Romeinenweerd – 2591

Dit telgebied (39 ha) ligt aan de westoever van de Maas bij Venlo. Het oostelijke deel van het gebied was onderdeel van het leggen van een persiolerings. Daardoor was er een strook van 20 tot 30 meter breed volledig kaal gemaakt. In de kwelplassen zijn de werkzaamheden gereed. Het beheer was gelijk aan 2024 (en eerdere jaren), jaarrondbegrazing met Galloways. In 2026 is er met dezelfde inspanning geteld als in 2024. Er is een uitgebreide BMP-lijst geteld (BMP-A min Merel, Winterkoning, Roodborst, Koolmees, Pimpelmees en Vink).

Dit proefvlak kenmerkt zich door relatief lage aantallen bij de meeste soorten, van sommige soorten is het ene jaar wel en het andere jaar geen territorium aanwezig. Dit maakt het lastig om trends te zien. Werkzaamheden zorgen daarnaast ook niet voor een stabiele situatie. Nieuw ten opzichte van 2024 waren Zwarte Zwaan, Dodaars (eerder in 2017 een territorium), Grauwe Vliegenvanger (eerder in 2017) en Putter (eerder in 2022).

Ten opzichte van 2024 namen de aantallen van ganzen toe. Grote Canadese Gans (6 naar 8), Grauwe Gans (20 naar 22) en Soepgans (6 naar 12) namen allen in aantal toe. Van meeste territoria waren nesten aanwezig op de eilandjes. Grote Canadese Gans broedde succesvol; er werden meerder paren met jongen gezien. Soepgans had geen broedsucces. Andere soorten waren vooral stabiel. Er werden in 2026 acht soorten niet vastgesteld die in 2024 nog met een territorium aanwezig waren; Soepeend, Sperwer, IJsvogel, Gaai, Matkop, Staartmees, Braamsluiper en Groenling.

Figuur 3.10. Begrenzing van BMP-telgebied 2591 – Romeinenweerd.

Impressie telgebied Romeinenweerd met zicht op de werkzaamheden. Foto's: Vincent de Boer.

Blerickse Nak – 2817

Dit telgebied van 32 ha ligt net boven telgebied Romeinenweerd, aan de westoever van de Maas bij Venlo. Het telgebied is dit jaar geteld als vervanging voor telgebied Bouxweerd (1664), omdat Bouxweerd in verband met grootschalige werkzaamheden niet geteld kon worden. Het gebied was al een poos niet geteld: de laatste tellingen dateren uit 2001-2004.

Het telgebied ligt tussen de spoorbrug en de brug van de A73. Aan de zuidkant van het gebied ligt telgebied 2591 Romeinenweerd. Het telgebied bestaat uit brandnetelruigte met verspreide meidoorns en een strook opgaande bomen tussen de uiterwaarden en bebouwing van Blerick. Naar het noorden toe wordt de uiterwaard steeds smaller met een kleine passantenhaven ter hoogte van het centrum van Blerick.

Aan de zuidkant van het proefvlak was het hele seizoen een depot voor werkzaamheden aan rioolpersleiding tussen Baarlo en Blerick. In mei bleek een hele strook kaal gemaakt en omgeploegd tussen de passantenhaven en de meest noordelijke flat (genaamd Zonsopgang) van Blerick. Deze strook zal opnieuw worden ingezaaid.

Tussen de soorten en aantallen die werden vastgesteld in 2026 zaten geen verrassingen. Soorten van ruigtes en jong bos waren goed vertegenwoordigd. Een groep van (uiteindelijk) meer dan 40 Soepganzen had de omgeving van de passantenhaven als vaste rustplek, maar omdat ze hier pas na de datumgrens van Soepgans werden aangetroffen vormden deze geen territoria. Houtduif (10 territoria) was opvallend aanwezig in de strook bomen tussen de uiterwaard en de bebouwing en was na Bosrietzanger (19) en Grasmus (11) de talrijkste soort. Territoria van watervogels waren in lage aantallen aanwezig; alleen Grauwe Gans was aanwezig met één territorium en Wilde Eend met vier. In 2001-2004 was in sommige jaren nog één territorium van Rietgors en Kleine Karekiet geteld, maar in 2026 waren rietvogels afwezig.

Figuur 3.11. Begrenzing van BMP-telgebied 2817 – Blerickse Nak.

Impressie van telgebied Blerickse Nak. Foto's: Vincent de Boer.

Weerdbeemden - 2590

Dit telgebied (76 ha) ligt op de westelijke oever van de Maas bij Kessel – Eik en bestaat uit een loofbos op een hoge zandwal, plassen met een moerasbos grenzend aan ruige graslanden met struweel en een akker met verschillende gewassen. Het beheer was anders dan in 2024, er liepen vanaf begin april koeien in een groot deel van het gebied. In april is er een beheermaatregel uitgevoerd tegen de invasieve waterplant grote waternavel in de ondiepe plas aan de zuidzijde van het gebied. In 2026 is er met dezelfde inspanning geteld als in 2024. Er is een uitgebreide BMP-lijst geteld (BMP-A min Merel, Winterkoning, Roodborst, Koolmees, Pimpelmees en Vink).

In 2026 werden er zeven soorten nieuw vastgesteld ten opzichte van 2024. Allen met een enkel territorium; Mandarijneend, Turkse Tortel, Woudaap, Buizerd, Middelste Bonte Specht, Wielewaal en Orpheusspotvogel. Soorten die in 2024 wel aanwezig waren, maar in 2026 niet: Kuifeend, Kievit, Kleine Plevier, Kleine Bonte Specht (laatste ronde een waarneming buiten de datumgrens), Matkop en Sprinkhaanzanger. Een aantal soorten waren in 2024 afwezig, maar werden in 2022 en 2026 wel vastgesteld; Waterhoen, Fitis, Witte kwikstaart en Groenling.

Enkele soorten lieten een opvallende toename zien, zoals Blauwe Reiger (2024: 27, 2026: 36), Cetti's Zanger (van 1 naar 4), Spotvogel (van 2 naar 5), Grauwe Vliegenvanger (van 1 naar 3) en Heggenmus (van 9 naar 13). Soorten van ruigte namen licht in aantal af; Grasmus (van 16 naar 9), Roodborsttapuit (van 6 naar 3) en Sprinkhaanzanger (van 1 naar 0). Ook het aantal Grauwe Ganzen nam af, van 11 naar 3, en was daarmee weer op het niveau van 2022. Er waren een mooi aantal landelijk zeldzame broedvogels aanwezig in dit proefvlak in 2026 met een territorium van Mandarijneend (alarmerend mannetje op 30 mei), Woudaap (zingende man op 30 mei en op 29 juni), Middelste Bonte Specht (alarm op 30 mei), Wielewaal (zingende vogel op 15 mei) en Orpheusspotvogel (zingend op 15 en 30 mei).

Figuur 3.12. Begrenzing van BMP-telgebied 2590 – Weerdbemden.

Impressie van telgebied Weerdbeemden. Foto's: Vincent de Boer.

Stadsweide en Sneppe – 1667

Dit telgebied (113 ha) ligt tussen de Maas aan de westkant, de spoorlijn aan de noordkant en het stadsgebied van Roermond/Leeuwen aan de oost- en zuidkant. Het valt uiteen in de Stadsweide (zuidelijke deel) met hoge populieren met brandnetelruigte, ondiepe plas en graslanden en De Sneppe (noordelijke deel), vochtige graslanden met wilgenbosjes en verspreide meidoorns en bramenkoepels. Het hele gebied wordt jaarrond begraasd door Galloways en paarden. Rond de rioolwaterzuivering aan de noordzijde lopen schapen. Het hele seizoen waren er onderhoudswerkzaamheden aan de stuw. Het beheer was gelijk aan 2024.

In 2026 is er met dezelfde inspanning geteld als in 2024. Er is een uitgebreide BMP-lijst geteld (BMP-A min Merel, Winterkoning, Roodborst, Koolmees, Pimpelmees en Vink). Nieuwe soorten waren Dodaars (1), Ooievaar (nestbouw op afgebroken populier, maar geen broedpoging) en Cetti's Zanger (2). Na afwezigheid in 2024 waren Bergeend en Gele Kwikstaart beide weer met één territorium present. Ten opzichte van 2024 werd er geen territorium vastgesteld van Kolkans, Koekoek, Grote Bonte Specht, Groene Specht, Ekster, Boomleeuwerik en Nachtegaal. Al deze soorten waren in 2024 met één territorium aanwezig, behalve Grote bonte Specht (2). Deze laatste soort is tevens een opvallende afwezige, in de populieren in de Stadsweide lijkt voldoende nestgelegenheid aanwezig.

Landelijk zeldzame broedvogels waren ook in 2026 weer aanwezig in dit telgebied, zowel Grote Gele Kwikstaart (jaarlijks aanwezig, dit jaar succesvol broedgeval) als Grauwe Klauwier (2024 eerste territorium, in 2026 op 29 juni alarmerend vrouwtje) werden vastgesteld. De Aalscholverkolonie in de hoge populieren in de Stadsweide nam toe van 35 naar 53 nesten.

Watervogels bleken opvallend stabiel in het proefvlak, vermeldenswaardig waren Zwarte Zwaan (2), Grauwe Gans (38) en Krakeend (5). Alleen Kuifeend nam af (2024: 5, 2026: 1). Een afname was er ook bij Graspieper (2024: 9, 2026: 4). Zangers van jong bos en ruigte namen toe ten opzichte van 2024, daarmee kwamen de aantallen terug op het niveau van 2022. Een opvallende toename was er bij Zanglijster (2024: 2, 2026: 8) en Groenling (2024: 3, 2026: 6).

Figuur 3.13. Begrenzing van BMP-telgebied 1667 – Stadsweide en Sneppe.

Impressie telgebied Stadweide en Sneppe. Foto's: Vincent de Boer

Randmeren

Gooimeerkust-west - 2265 (5192)

Het telgebied van ongeveer 40 hectare bestaat uit een overgang van zanderige gronden met struweel naar uitgestrekte rietlanden langs het Gooimeer. De inventarisatie is in 2026 uitgevoerd volgens dezelfde methode en met een vergelijkbare inspanning als in 2025, waarbij ook het aandeel gemaaid rietland in kaart is gebracht. Opvallend was dat dit jaar op meerdere locaties grotere oppervlakten waterriet waren gemaaid. Juist deze oeverzone vormt een belangrijk broedgebied voor veel moerasvogels en de ontwikkeling hiervan verdient daarom aandacht. In 2026 werden in totaal 38 broedvogelsoorten vastgesteld,

aanzienlijk meer dan de 29 soorten die in 2025 werden aangetroffen. Gezamenlijk waren deze soorten goed voor 352 vastgestelde territoria binnen het telgebied.

De rietlanden worden gedomineerd door de Kleine Karekiet, met de Rietzanger als tweede meest voorkomende broedvogel. In 2026 werden maar liefst 68 territoria van de Rietzanger vastgesteld. Een bijzonder resultaat is de terugkeer van de Grote Karekiet, die met één territorium voor het eerst sinds 2013 weer als broedvogel aanwezig was. Ook de Baardman beleefde een uitstekend jaar met acht territoria, drie meer dan in 2025 en daarmee een nieuw record voor het gebied. De Snor zette eveneens een record neer met elf territoria, wat wijst op een sterke populatieontwikkeling. Daartegenover staat een opvallende afname van de Sprinkhaanzanger, waarvan slechts één territorium werd vastgesteld; het laagste aantal sinds het begin van de tellingen in 1999. Ook de Cetti's Zanger liet een lichte terugval zien van 16 naar 13 territoria. Mogelijk hangen deze lagere aantallen bij Cetti's Zanger samen met de langdurige sneeuw- en vorstperiode in de winter van 2026.

Onder de watervogels blijft de Meerkoet de talrijkste soort. Daarnaast is de Fuut met twaalf territoria de meest voorkomende broedvogel van het open water binnen het telgebied. Hiermee handhaaft de soort zich als een karakteristieke en goed vertegenwoordigde broedvogel van het gebied.

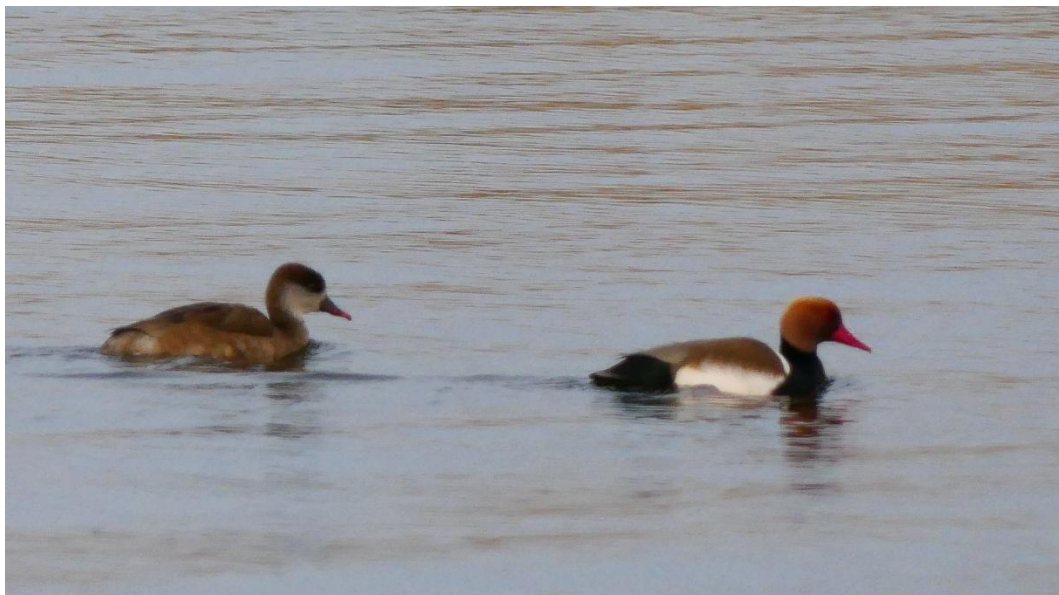
Binnen de bos- en struweelvogels bereikten zowel de Zanglijster als de Zwartkop een nieuw maximum, met respectievelijk 8 en 24 territoria. De Nachtegaal lijkt daarentegen een afnemende trend te vertonen; in 2026 werd nog slechts één territorium vastgesteld, terwijl de soort in 2016 een recordaantal bereikte. De Roodborsttapuit bleef met vier territoria goed vertegenwoordigd en lijkt zich na eerdere groei op een stabiel niveau te handhaven ten opzichte van 2025.

Gooimeerkust-West –sub BMP-E – 5192

In dit deelgebied worden jaarlijks vijf karakteristieke soorten gevolgd: Kleine Karekiet, Rietgors, Meerkoet, Waterhoen en Wilde Eend. De Kleine Karekiet is ook in 2026 weer goed vertegenwoordigd met 50 territoria. Daarmee zet de soort de positieve ontwikkeling van de afgelopen drie jaar voort, al lag het aantal in 2023 nog hoger. De Meerkoet kende daarentegen een zwak jaar. Met slechts negen territoria werd een van de laagste aantallen uit de telreeks vastgesteld, wat wijst op een duidelijke terugval ten opzichte van eerdere jaren. Ook de Rietgors laat een minder gunstige ontwikkeling zien. In 2026 werden 13 territoria vastgesteld en over de laatste vier jaar is sprake van een geleidelijke afname binnen het telgebied. Het aantal Waterhoenen en Wilde Eenden bleef in 2026 nagenoeg gelijk aan dat van vorig jaar. Ook op langere termijn vertonen beide soorten een stabiel beeld, zonder duidelijke toe- of afname in de telreeks.

Figuur 3.14 en 3.15. Begrenzing van BMP-telgebied 2265 – Gooimeerkust-west, waarin gedeeltes waar het riet 's winters is gemaaid rood zijn gearceerd (links) en het deelgebied (5192) daarbinnen waar de vijf extra soorten worden geteld (rechts).

Impressie telgebied Gooimeerkust-west en paar Krooneenden. Foto's: Jelle Abma.

Gooimeerkust-oost - 2266 (5193)

Het 32 hectare grote telgebied ligt aan de zuidoever van het Gooimeer, tussen Huizen en Naarden. Het gebied bestaat uit een afwisselend landschap van rietlanden en natte hooilanden, waarvan delen jaarlijks worden gemaaid. Van zuid naar noord gaat het terrein

geleidelijk over van droge zandgronden met eiken en berken, via natte schraalgraslanden en wilgenstruwelen, naar uitgestrekte rietlanden en een oeverzone met waterriet. Tijdens het eerste bezoek is het aandeel gemaaid rietland opnieuw in kaart gebracht. De indruk was dat dit aandeel vergelijkbaar was met voorgaand jaar. Wel viel op dat op meerdere locaties grotere oppervlakten waterriet waren gemaaid. Deze oeverzone vormt een belangrijk broedhabitat voor diverse moerasvogels, waardoor veranderingen in de omvang en structuur van het waterriet bijzondere aandacht verdienen. De inventarisatie is in 2026 uitgevoerd met dezelfde inspanning als in 2025. De eerste drie telrondes werden te voet uitgevoerd, terwijl de laatste drie vanaf het water plaatsvonden vanwege de hoge rietgroei later in het seizoen. In totaal werden in 2026, exclusief de soorten die binnen het BMP-E-plot worden gevolgd, 24 broedvogelsoorten vastgesteld binnen het telgebied.

De rietvogelgemeenschap vertoonde in 2026 een wisselend beeld. Opvallend was het lage aantal Baardmannen; met slechts één territorium was de soort binnen dit telgebied nauwelijks vertegenwoordigd. Ook de Cetti's Zanger liet een afname zien ten opzichte van 2025 en kwam uit op zes territoria. De sterke groei die de soort de afgelopen jaren doormaakte lijkt daarmee voorlopig tot stilstand te zijn gekomen, mogelijk als gevolg van de relatief strenge vorstperiode in de winter van 2026. Ook de Sprinkhaanzanger kende een zwak jaar. Met slechts één territorium werd een laag aantal vastgesteld, een beeld dat ook in verschillende andere telgebieden naar voren kwam. De Rietzanger ontwikkelde zich positiever en liet een lichte toename zien ten opzichte van 2025, met in totaal 15 territoria. Daarmee blijft de soort goed vertegenwoordigd, al wordt het record van 17 territoria uit 2020 nog niet geëvenaard. Het aantal Snorren bleef met twee territoria stabiel en sluit aan bij de aantallen van de voorgaande jaren.

Een bijzondere waarneming betrof een kort zingende Grote Karekiet op 4 mei. Omdat vervolgwaarnemingen ontbraken, kon deze soort niet als territoriumhouder worden aangemerkt. Tijdens de laatste telronde op 19 juni werd bovendien een Woudaap gezien en gehoord net buiten de gebiedsgrenzen, ter hoogte van de Huizerpier en het Vogeleiland. Daarnaast werd binnen het telgebied een opvliegende Roerdomp waargenomen. Hoewel beide waarnemingen opmerkelijk zijn, voldeden zij niet aan de criteria voor het vaststellen van een territorium.

De watervogelgemeenschap vertoonde in 2026 weinig veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren. De Fuut handhaafde zich met zes territoria op hetzelfde niveau als in 2025. Ook de Knobbelzwaan was opnieuw met één broedpaar aanwezig in de oeverzone van het telgebied, net als vorig jaar. Het aantal Grauwe Ganzen bleef eveneens stabiel en relatief laag. Dit contrasteert met de landelijke ontwikkeling van de soort, die op veel plaatsen juist een toename laat zien.

Binnen de bos- en struweelvogels viel vooral het lage aantal Boomkruipers op. Met slechts twee territoria werd het laagste aantal vastgesteld sinds het begin van de telreeks in 1999. Daartegenover stonden relatief hoge aantallen van soorten als Zanglijster, Zwartkop en Tuinfluiter. Deze soorten lijken de afgelopen vier jaar een licht positieve ontwikkeling door te maken binnen het telgebied. Opvallend was verder de afwezigheid van enkele karakteristieke bosvogels. Zowel de Appelvink als de Grote Bonte Specht en Kleine Bonte Specht werden in 2026 niet als broedvogel vastgesteld. Vooral de afwezigheid van de spechtensoorten is opmerkelijk, aangezien deze in eerdere jaren regelmatig in het gebied aanwezig waren.

Gooimeerkust Oost, Sub BMP-E 5193

De vijf aanvullende soorten – Meerkoet, Wilde Eend, Waterhoen, Kleine Karekiet en Rietgors – worden uitsluitend binnen dit deelgebied gevolgd. Van deze soorten is de Kleine Karekiet met 40 territoria veruit het best vertegenwoordigd. Het aantal ligt iets hoger dan in 2025, wat wijst op een lichte positieve ontwikkeling. De recordaantallen uit 2005 en 2018 worden echter nog niet bereikt. De Meerkoet liet daarentegen een duidelijke afname zien. Met slechts vijf territoria werd het laagste aantal vastgesteld sinds het begin van de telreeks in 1999. Ook de Wilde Eend bleef schaars aanwezig met één territorium. Hoewel de aantallen van deze soort van jaar tot jaar fluctueren, blijven zij ver achter bij het maximum van vijf territoria dat in 2017 werd vastgesteld. De Rietgors handhaafde zich op hetzelfde niveau als in 2025, met tien territoria. Daarmee lijkt de populatie zich al vier jaar op rij op een redelijk stabiel niveau te bevinden. Het Waterhoen kende juist een goed jaar met vier territoria. Dit aantal vormt een maximum voor de telreeks, al is dit niveau ook in enkele eerdere jaren bereikt. Daarmee blijft het Waterhoen een karakteristieke en goed vertegenwoordigde broedvogel van het gebied.

Figuur 3.16 en 3.17. Begrenzing van BMP-telgebied 2266 – Gooimeerkust-oost, waarin gedeeltes waar het riet 's winters is gemaaid rood zijn gearceerd (links) en het deelgebied (5193) daarbinnen waar de vijf extra soorten worden geteld (rechts).

Impressie telgebied Gooimeerkust-oost. Foto's: Jelle Abma.

Korte Waarden - 2267

Het telgebied Korte Waarden beslaat een oppervlakte van 93 hectare en ligt direct ten zuiden van Elburg aan het Veluwemeer. Het buitendijkse gebied bestaat uit een geleidelijke overgang van grasland en akkers naar uitgestrekte zones met droog en nat rietland, afgewisseld met een water- en rietstrook. Dankzij de goede toegankelijkheid, zowel te voet langs de rietzones als per kano vanaf de waterzijde, is het gebied overzichtelijk.

Een deel van het riet, nabij het Veluwestrandbad, wordt jaarlijks in de winterperiode gemaaid. Daarnaast heeft de gemeente Elburg in 2022 en 2023 een natuurherstelproject uitgevoerd dat specifiek was gericht op het verbeteren van het leefgebied van de Grote Karekiet. In het noordelijke deel van het rietland zijn daarbij nieuwe sloten gegraven, rietaanplant uitgevoerd en is langs grote delen van de rietoever beschermend raster geplaatst om vraat door ganzen te voorkomen. Op enkele locaties is dit raster inmiddels beschadigd geraakt, waardoor herbivore vogels plaatselijk weer toegang hebben tot het riet. Tijdens de laatste inventarisatieronden werd op deze plekken dan ook opnieuw vraat waargenomen. In 2026 zijn binnen het telgebied in totaal 42 broedvogelsoorten vastgesteld, goed voor gezamenlijk 425 territoria.

Ook in 2026 werd in Korte Waarden een territorium van de Roerdomp vastgesteld. Daarmee is deze soort inmiddels al vijf jaar op rij als broedvogel aanwezig, met jaarlijks één of twee territoria. Het territorium werd op basis van drie waarnemingen vastgesteld in het noordelijke deel van het telgebied. Daarnaast werd ten zuiden van het telgebied, buiten de telgrens, eveneens meerdere malen een Roerdomp gehoord en waargenomen. Van de Bruine Kiekendief waren in 2026 twee territoria aanwezig. Het noordelijke territorium werd vastgesteld op basis van twee keer een waargenomen paartje en een alarmerend individu. Het zuidelijke territorium werd afgeleid uit waarnemingen van een paartje, een nestbouwend individu en een vogel met voedsel. Tijdens geen van de inventarisatiebezoeken werden echter uitgevlogen jongen waargenomen, waardoor een succesvol broedgeval niet kon worden bevestigd. De Grote Karekiet ontbrak in 2026. Nadat in 2025 nog een territorium aanwezig was, heeft de vestiging zich dit jaar niet doorgezet.

Bij de rietvogels viel vooral het lage aantal Blauwborsten op. Met alleen territoria in het noordelijke deel van het telgebied werd in 2026 het laagste aantal sinds het begin van de tellingen vastgesteld (2). Ook de Baardman liet een afname zien, van 15 territoria in 2025 naar 10 in 2026. Daarnaast namen de aantallen Snor (van 17 naar 12 territoria) en Cetti's Zanger (van 11 naar 6 territoria) af ten opzichte van 2025. Voor de Cetti's Zanger zou de langdurige vorst- en sneeuwperiode in januari 2026 een verklaring kunnen zijn, aangezien deze soort gevoelig is voor strenge winteromstandigheden. De Rietzanger kende daarentegen een goed jaar. Met in totaal 53 territoria werd het hoogste aantal sinds 2021 vastgesteld, wat erop wijst dat de soort zich in de Korte Waarden momenteel goed handhaaft.

De watervogels vertoonden in 2026 over het algemeen een stabiel beeld. Opvallend was de toename van het aantal Grauwe Ganzen (51) en Grote Canadese Ganzen (6), waarmee beide soorten hogere aantallen bereikten dan in de voorgaande vijf jaar. Ook de aantallen Fuut (17) en Meerkroet (30) bleven vergelijkbaar met eerdere jaren. De broedaantallen van verschillende eendensoorten waren eveneens stabiel. Kuifeend (7), Krooneend (7) en Tafeleend (5) handhaafden zich voor het derde opeenvolgende jaar op een relatief hoog niveau. Het meest opvallend was echter het aantal territoria van de Wilde Eend. Met 20 territoria werd het hoogste aantal sinds 2002 behaald, toen 22 territoria werden vastgesteld.

Daarnaast werden in 2026 twee territoria van de Dodaars en twee territoria van de Waterral vastgesteld. Voor de Dodaars vormt met name het noordelijke meertje in het grote rietveld, waar door de recente inrichting uitgestrekte riet- en lisdoddeoevers zijn ontstaan, inmiddels een belangrijk broedgebied. Ook voor soorten als de Krooneend lijken de uitgevoerde inrichtingsmaatregelen, gericht op de ontwikkeling van verlandingsvegetaties, een positief effect te hebben. De resultaten wijzen erop dat deze maatregelen van jaar tot jaar bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor verschillende water- en moerasvogels.

De bos- en struweelvogels vertoonden in 2026 een wisselend beeld. Een aantal soorten die in voorgaande jaren wel als broedvogel aanwezig was, ontbrak dit jaar. Zo werden van Boomkruiper, Groenling, Gaai en Buizerd geen territoria vastgesteld. Groenling, Gaai en Buizerd zijn tijdens de inventarisatie wel waargenomen, maar de waarnemingen voldeden niet aan de criteria voor het vaststellen van een territorium. De Ekster was met één territorium als broedvogel aanwezig. De Houtduif liet met vier territoria een lichte afname zien ten opzichte van 2025, toen nog zeven territoria werden vastgesteld. De Tuinfluiter handhaafde zich op een stabiel niveau met 15 territoria, terwijl de Zwartkop licht toenam naar acht territoria. Van de Zwarte Kraai werden twee territoria vastgesteld. Bij beide territoria werden bovendien uitgevlogen jongen waargenomen, wat wijst op succesvolle broedgevallen. Daarnaast werd in 2026 weer een territorium van de Braamsluiper vastgesteld. De laatste keer dat deze soort als broedvogel in de Korte Waarden aanwezig was, dateert uit 2018, toen twee territoria werden vastgesteld.

Figuur 3.18. Begrenzing van BMP-gebied 2267 – Korte Waarden.

Impressie telgebied Korte Waarden met moerasontwikkeling na de inrichtingsmaatregelen en nest van Krooneend met maar liefst 13 eieren. Mogelijk liggen er eieren van meerdere vrouwtjes in het nest. Foto's: Jelle Abma

Kampernieuwstad - 2268

Dit telgebied, met een oppervlakte van circa 80 hectare, ligt buitendijks aan het Drontermeer en bestaat uit een geleidelijke overgang van graslanden naar rietlanden langs de oever. De rietkraag is gemiddeld circa 10 meter breed en omvat zowel nat als droog rietland. Delen van het riet zijn in de winter gemaaid en tijdens de inventarisatie in kaart gebracht. Daarnaast zijn op verschillende locaties rasters geplaatst om de oever te beschermen tegen begrazing door herbivore watervogels. De eerste drie telronden zijn uitgevoerd vanaf het grasland. Omdat de rietvegetatie later in het seizoen door de toegenomen hoogte en dichtheid moeilijk toegankelijk werd, zijn de daaropvolgende bezoeken per kano vanaf het water uitgevoerd. Op enkele locaties is het riet bovendien te voet betreden om een zo volledig mogelijk beeld van het gebied te verkrijgen. In totaal zijn in 2026 43 broedvogelsoorten vastgesteld, vier meer dan in 2025, met gezamenlijk 355 territoria.

Afgelopen jaar was opnieuw een territorium van de Roerdomp (1) aanwezig in dit telgebied. Het mannetje was tijdens de laatste telronde op 24 juni nog hoepend aanwezig, wat erop wijst dat het waarschijnlijk niet tot een paarvorming is gekomen. Tijdens hetzelfde bezoek werden echter rond de eilanden van de nabijgelegen Poffertjes meerdere Roerdompen, mogelijk uitgevlogen jongen, waargenomen. Dit duidt erop dat zich in de directe omgeving vermoedelijk wel een succesvol broedgeval heeft voorgedaan.

Ook de Grote Karekiet (1) was dit jaar weer met een territorium aanwezig. Het lijkt erop dat deze soort, die sinds 2012 grotendeels uit het gebied verdwenen was, zich de afgelopen twee jaar weer voorzichtig heeft gevestigd. Opvallend is dat zingende Grote Karekieten vooral worden aangetroffen op locaties waar de rietoevers door middel van rasters worden beschermd tegen begrazing. Daarnaast werd op 30 april zuidelijk van het vastgestelde territorium een tweede Grote Karekiet waargenomen. Omdat deze vogel tijdens latere bezoeken niet meer binnen het telgebied werd vastgesteld, is hiervoor geen territorium toegekend.

De Bruine Kiekendief was eveneens weer aanwezig. De indruk bestaat echter dat het paar geen succesvol broedgeval heeft gehad. Tijdens drie bezoeken werd een paartje waargenomen, waaronder eenmaal met nestmateriaal. Tijdens de latere bezoeken zijn echter geen voedselvluchten of alarmerende vogels vastgesteld, wat erop wijst dat de broedpoging waarschijnlijk niet is geslaagd.

Onder de overige rietvogels valt op dat de Baardman (7) licht is toegenomen en daarmee de stijgende trend van de afgelopen vier jaar voortzet. Ook de Snor nam sterk toe: met 15 territoria is het aantal ruim verdubbeld ten opzichte van 2025 (7) en benadert het opnieuw het maximum van 17 territoria dat in 2024 werd vastgesteld. Het aantal Sprinkhaanzangers (6) was eveneens relatief hoog. De Rietzanger, Blauwborst en Rietgors vertoonden aantallen die vergelijkbaar zijn met voorgaande jaren. De Kleine Karekiet (72) was minder talrijk dan in 2025. Daarnaast zet de afname van de Cetti's Zanger (2) zich voor het derde achtereenvolgende jaar voort, mogelijk als gevolg van de langdurige sneeuwval en vorstperiode in januari 2026.

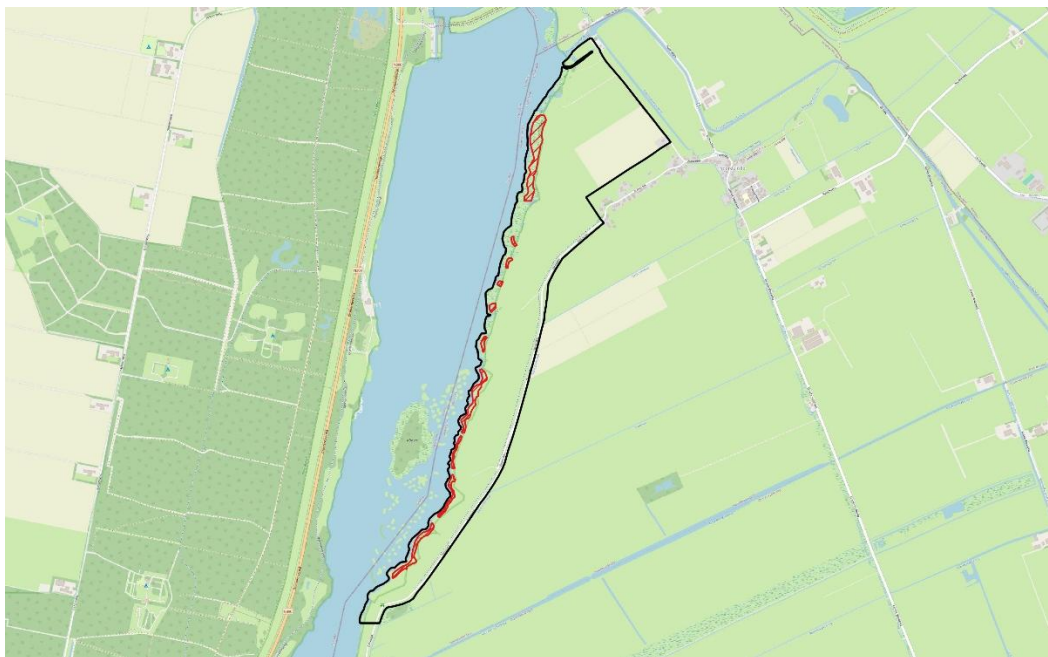
Opvallend binnen de watervogels is dat de Wilde Eend in 2026 goed vertegenwoordigd is met 9 territoria, het hoogste aantal dat sinds 2006 in dit telgebied is vastgesteld. Ook de Krakeend liet met 4 territoria een duidelijke toename zien ten opzichte van 2025. Bijzonder was bovendien de aanwezigheid van de Slobeend. Tijdens de laatste telronde op 24 juni vloog een vrouwtje alarmerend en met afleidingsgedrag vanuit de oeervervegetatie voor de kano uit.

Dit gedrag wijst sterk op de aanwezigheid van een broedgeval of jongen in de directe omgeving.

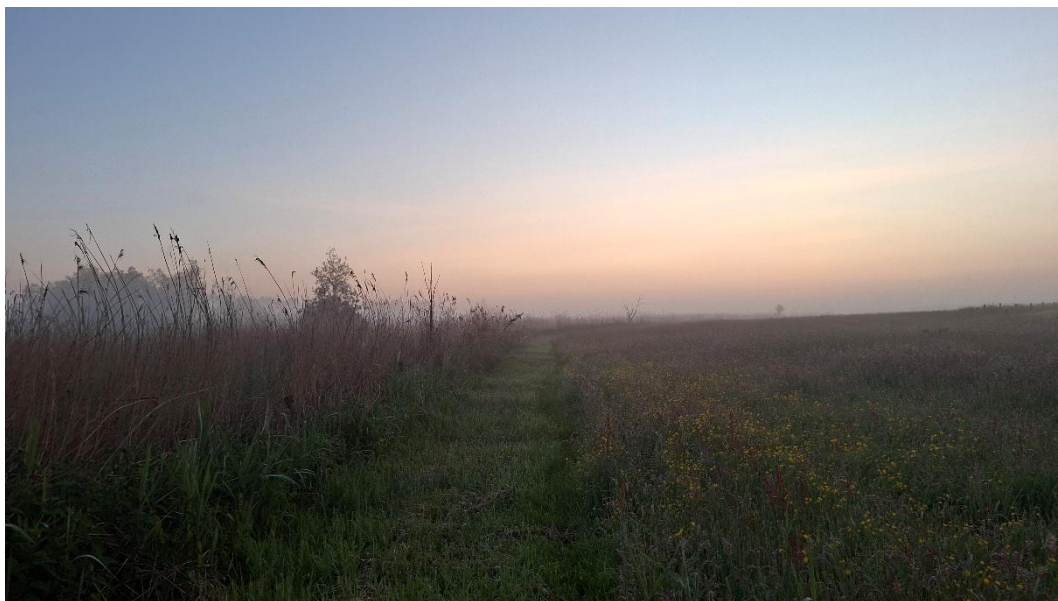
De meest opvallende afname betreft de Meerkoet. Met 18 territoria werd het laagste aantal van de afgelopen twintig jaar vastgesteld. Mogelijk houdt deze afname verband met de langdurige sneeuwval en vorstperiode in januari 2026, die een negatieve invloed kan hebben gehad op de overleving. De overige watervogelsoorten vertoonden aantallen die vergelijkbaar zijn met voorgaande jaren. Opvallend is daarnaast dat de Roodhalsfuut ook in 2026 ontbrak. Daarmee is deze soort inmiddels voor het vierde opeenvolgende jaar afwezig in het telgebied.

Bij de weidevogels liet de Gele Kwikstaart ook in 2026 een lichte toename zien. Opvallend is dat alle territoria zich bevonden op een perceel dat gedurende het broedseizoen niet is bewerkt en tot eind juni braak heeft gelegen. Dit perceel bleek ook aantrekkelijk voor Kieviten, waarvan een groot deel van de territoria hier werd vastgesteld. Het totaal aantal Kieviten (12) lag lager dan in 2025 (15), maar kan desondanks als goed worden beschouwd. Het braakliggende perceel heeft hier waarschijnlijk een belangrijke bijdrage aan geleverd. De Tureluur (1) was opnieuw aanwezig, terwijl de Graspieper (2) een lichte afname liet zien. Ook de Grasmus (1) en Roodborsttapuit (3) waren aanwezig, voornamelijk langs de graslanden in overgangen naar riet- en ruigtevegetaties. Opvallend is de afwezigheid van de Scholekster in 2026. Dit staat in contrast met 2025, toen het aantal juist leek toe te nemen.

De Putter was in 2026 met 4 territoria goed vertegenwoordigd. Hoewel dit geen recordaantal is, betreft het wel het hoogste aantal van de afgelopen vier jaar. Het aantal Huiszwaluwen (27), broedend onder het sluisgebouw, liet een lichte afname zien ten opzichte van 2025 (33). De populatie blijft daarmee ruim onder het maximum van 75 broedparen dat in 2015 werd vastgesteld. Verder werden territoria vastgesteld van Huismus (2), Groenling (1), Kneu (3), Houtduif (3), Tuinfluiter (2) en Spotvogel (1). Opvallend is dat de Zwartkop in 2026 niet werd vastgesteld.

Figuur 3.19. Begrenzing van BMP-telgebied 2268 – Kampenieuwstad, waarin gedeeltes waar het riet 's winters is gemaaid rood zijn gearceerd.

Impressie telgebied Kampernieuwstad. Foto's: Jelle Abma.

Ramsgeul - 2262

Dit telgebied gelegen aan de zuidoever van het Zwarte Meer heeft een oppervlakte van 66 ha. In de winters van 2016-17 en 2017-18 is het hele plot flink aangepakt in het kader van een Life-project van Natuurmonumenten. Er zijn meerdere slenken gegraven die een open verbinding hebben met het Zwarte Meer, afwateringssloten zijn uitgediept en er is toen veel oud rietland afgeplagd. Langs de oevers van de slenken is al op veel plekken vitale waterrietvegetatie teruggekomen en ook lisdoddevelden. Het telgebied is voor een groot deel in beheer bij Rijkswaterstaat. In de winter van 2025/26 is er niet grootschalig gemaaid, alleen op een klein stukje onder de hoogspanningsmast. Dit is een erg nat stuk riet, waar, ondanks de droogte van dit voorjaar, half juli nog water in het rietland stond.

De kartering wordt voor het grootste gedeelte uitgevoerd vanaf de hoge rillen in het proefvlak. De rillen zijn ontstaan tijdens de herinrichting en bestaat uit het plagmateriaal dat op rillen is gezet destijds. Vanaf de rillen is het proefvlak uitstekend te overzien. Daarnaast wordt er ook vanaf de kades en zomerdijk gekarteerd en vanaf het open water. Er wordt een vaste loop- en/of vaarroute (met kano) aangehouden over of langs deze rillen.

Sinds de winter van 2020/21 heeft een paar Zeearenden zich gevestigd in het plot en in de jaren 2023-2025 is er gebroed in een nest in een hoogspanningsmast in het plot. Voor zo ver bekend is dit het eerste nest van Zeearenden in een hoogspanningsmast in Europa. In 2023 en 2025 was het paar succesvol: in beide jaren vloog één jong uit. In het najaar van 2025 was duidelijk dat het paar bezig was met het bouwen van een nieuw nest. Niet in de hoogspanningsmast, maar in een wilg op dezelfde locatie als waar in 2021/22 gebouwd was (het broedsel in 2022 mislukte echter). Het paar broedde succesvol en er vlogen twee jongen uit. Het nest is niet beklommen omdat het risico te groot werd geacht dat het hele nest, inclusief de jongen, uit de boom zou vallen. Opvallend is dat de vrouw geen ringen draagt, terwijl het in de jaren ervoor ging om vrouw AV09, geringd als nestjong op 22 mei 2015 in de Oostvaardersplassen. Er is dus sprake geweest van een partnerwisseling. Wellicht dat het nieuwe paar daarom koos voor een nieuwe of andere nestlocatie.

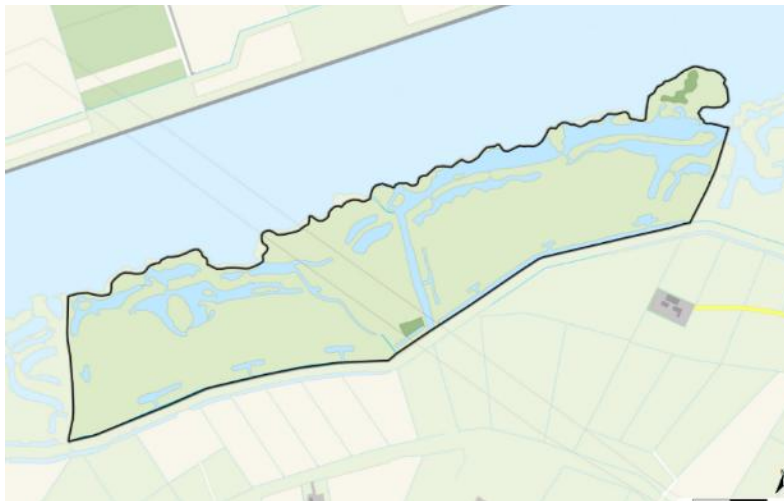
De Roerdomp beleefde een zeer goed jaar (3). Niet eerder werden er drie territoria vastgesteld. In de jaren 2023-25 ging het om twee territoria en in 2022 was er één territorium, terwijl ze ontbraken in 2021. Ook eenden profiteren van de veel nattere omstandigheden in het plot in de vorm van geulen en slenken. In 2026 werden Zomertaling (2), Wintertaling (1), Krakeend (14), Krooneend (2), Kuifeend (2) en Tafeleend (7) vastgesteld. De Dodaars was aanwezig met twee territoria. In 2025 waren dit er nog drie, maar over een langere termijn bekeken zijn dit er doorgaans één of twee. Sinds 2021 laat de Fuut een neergaande trend zien, al zijn de aantallen de laatste vier jaren stabiel, rond de zeven territoria. Wat hier opvalt is ze in eerdere jaren vaak koloniaal broedden, met name in het stromingsriet rond de oude reigerkolonie en bij de hoogspanningsmasten. Maar hier is al jaren geen sprake meer van.

Moerasvogels beleefden een goed jaar, waarbij vooral de aantallen van de Snor in 2026 (30) opvielen. Niet eerder werd een dergelijk hoog aantal vastgesteld. In 2025 was deze ook al hoog met 24 territoria. Doorgaans gaat het om 15-18 territoria in de afgelopen jaren, maar in de laatste vier jaren worden steeds hogere aantal genoteerd, zo werden er in 2023 20 territoria vastgesteld en in 2024 22. De Rietzanger (69) deed het ook goed in 2026, maar vergelijkbaar met 2024 (67) en 2025 (64). In 2023 waren dit nog 54 territoria. 2020 was een topjaar met 75 territoria van de Rietzanger. De aantallen van de Blauwborst vielen in 2025 wat tegen met twaalf territoria. In 2026 waren dit er 18, meer in de lijn van wat afgelopen jaren steeds is vastgesteld.

Er zijn in 2026 in totaal twee territoria van Grote Karekiet vastgesteld in het gebied. Eén van deze territoria was aanwezig rondom de oude reigerkolonie. Er is niet naar een nest gezocht omdat het territorium zich pal onder het nest van de Zeearend bevond. Het tweede territorium bevond zich een stukje westelijker in het Ramsdiep. Het paar vestigde zich hier laat en op 30 juni werd het nest gevonden.

Baardmannetjes (22) beleefden een gemiddeld jaar, ook in 2025 ging het om 22 territoria en in 2024 werden 23 territoria vastgesteld. Iets aan de lage kant ten opzichte van 2019-2023 (22-37), maar in de jaren daarvoor waren de aantallen soms lager. De Cetti's Zanger vestigde zich in 2022 in het plot met drie territoria, in 2023 waren dit er vier. In 2024 verdubbelde de stand zich ruimschoots en werden tien territoria aangetroffen en in 2025 waren dit er negen. Opvallend genoeg bleven ze in 2026 stabiel, met ook negen territoria. Het kan zijn dat het habitat in het plot 'verzadigd' is en dat alle geschikte plekken inmiddels bezet zijn. Mogelijk heeft ook de strenge vorstperiode met sneeuw gezorgd voor een lagere winteroverleving,

De Buizerd bezette een nest in een vrijstaande oude wilg in het plot en broedde succesvol met tenminste één uitgevlogen jong. Net buiten de plotgrenzen zat een tweede nest in een wilg. Ook hier vlogen succesvol jongen uit. De Havik is al jaren verdwenen uit het plot, mogelijk door aanwezigheid van het paar Zeearenden, dat nu weer een nest heeft op de oude nestlocatie van de Havik. De Bruine Kiekendief deed het goed met twee territoria, net als in 2025. In 2023 en 2024 ging het steeds om één paar. Na een aantal jaren van afwezigheid zat er weer een Porseleinhoen. De Roodborsttapuit was aanwezig met één territorium. In 2025 waren dit er twee en in 2024 zelfs drie, maar in de jaren 2021-23 ontbraken ze in het plot.

Figuur 3.20. Begrenzing van BMP-telgebied 2262 – Ramsgeul.

Impressie van telgebied Ramsgeul. Foto: Symen Deuzeman.

De twee grote jongen van de Zeearend op het nieuwe nest in de Ramsgeul, 3 juli 2026. Foto: Jacques van der Ploeg.

Ketelmeer-oost - 2261

Dit telgebied gelegen aan de oostoever van het Ketelmeer heeft een oppervlakte van 91 ha. Het gebied bestaat voor het overgrote deel uit overjarig rietland, brandnetelruigte en oud wilgenbos. Net als in de periode 2021-2025 was het rietland in zijn geheel niet gemaaid, dus nu voor het zesde jaar op rij (voor het laatst in 2020, toen het rietland op een drietal plekken over een grote oppervlakte was gemaaid).

De Fuut laat sinds 2017 een neergaande trend zien, met jaarlijks tussen de 20-37 territoria. In 2024 waren dit 16 territoria, in 2025 15 en in 2026 16 territoria. De laatste jaren ontbreekt het eerder koloniaal broeden van Futen in de brede en diepe slenk bij Ramspol en bij de oude 'jagersbosjes'. Eerder lagen hier altijd meerdere nesten bij elkaar. Een paar Dodaarzen was aanwezig in het stromingsriet langs de buitenste oever. Grauwe Ganzen laten een stabiel beeld over de jaren zien. Verreweg de meeste paren met jongen houden zich op in de graslanden nabij de Balgstuw. In 2026 ging het om 29 territoria, iets minder dan in 2025, toen het om 34 territoria ging, maar iets meer dan de 27 in 2024. De Brandgans (9) doet het goed de laatste jaren, met een cluster van paren met jongen op 2 en 29 juni in het graslandperceel nabij Ramspol.

De Roerdomp doet het goed in het Ketelmeer. In 2021 was het één territorium, in 2022 voor het eerst sinds 1999 twee en in de meest recente jaren 2023-2025 zelfs drie territoria. Ook in 2026 ging het om drie territoria. De Bruine Kiekendief was aanwezig met twee territoria, waar op 14 juli bij beide paren bedelende jongen aanwezig waren. In de 'jagersbosjes' broedde een Buizerd succesvol met een bedelend jong op 14 juli. De Havik ontbrak daar voor het vierde jaar sinds 2023.

Eenden doen het de laatste jaren minder goed in het plot. Zomertaling en Wintertaling ontbreken al een aantal jaren. Van de Tafeleend werd slechts één territorium vastgesteld (in 2025 nog vijf). Kuifeenden bleven ten opzichte van 2025 stabiel (4), maar in eerdere jaren waren dit er vaker 6-7. De Krakeend bleef stabiel. Bergeend en Krooneend ontbraken in 2026. Spectaculair was een alarmerende vrouw Grote Zaagbek op 2 juni in het oude wilgenbos. De vogel bleef maar alarmerend rondjes vliegen boven de veldmedewerker. Meest waarschijnlijk is dat er zich een nest bevond in een holte in een wilg. In 2025 werd voor het eerst succesvol broeden vastgesteld in het Ketelmeer en in Nederland. Het ging toen in het Ketelmeer om minimaal drie vrouwtjes met jongen.

De meeste moerasvogels beleefde een prima jaar. Het aantal Snorren (23) was vergelijkbaar met 2025 (21) en 2024 (23), toen een voorlopig maximum werd vastgesteld in het plot sinds de start van de tellingen in 1999. Ook de Rietzanger beleefde een goed jaar. Er werden 76 territoria vastgesteld, aanmerkelijk meer dan in de periode 2018-2023 (toen tussen de 48-59 territoria), maar vergelijkbaar met 2024 (71) en 2025 (73). In sommige jaren zitten er meer dan 80 Rietzangers, zoals in 2001, 2010, 2011 en 2017. De Blauwborst deed het iets beter dan in 2025 (14) en er werden 18 territoria vastgesteld. Dit ligt meer in de lijn van het langjarige gemiddelde. Sprinkhaanzangers (4) deden het niet zo goed, de laatste jaren zit het aantal meestal tussen de 5-8 territoria. De Grote Karekiet ontbrak wederom, de laatste dateert alweer van 2021. Baardmannen (23) deden het duidelijk iets minder dan de langjarige trend laat zien. In de periode 2020-25 zit het aantal tussen de 26-40 territoria. Mogelijk heeft de strenge vorstperiode met veel sneeuw in afgelopen winter wat roet gegoooid in de (winter-) overleving van Baardmannetjes.

De Cetti's Zanger is in het Ketelmeer-plot bezig aan een enorme opmars. Ze vestigden zich voor het eerst in 2020, in 2021 zaten er twee, in 2022 vier en in 2023 al negen territoria. Het aantal verdubbelde zich in 2024 naar 16 territoria, maar in 2025 namen ze niet verder toe en werden ook 16 territoria vastgesteld. In 2026 bleef de teller steken op 13 territoria, iets minder dan in 2024 en 2025. Ook hier zou de strenge vorstperiode een rol gespeeld kunnen hebben in de overleving van afgelopen winter. De Buidelmees ontbrak net als in de periode 2021-2025.

Vogels van het agrarisch gebied deden het goed in 2026. Zo was er in de 'schapenweide' een paar Kieviten aanwezig met twee uitgelopen jongen. Bij de Balgstuw Ramspol hield zich een paar Scholeksters op en langs de dijk met kruidenrijk grasland zaten drie territoria van Gele Kwikstaart.

Het oude wilgenbos, of de 'jagersbosjes' is zeer rijk aan broedvogels. Het is een fraai ontwikkeld bos met oude wilgen met veel liggend en staand dood hout en een zeer weelderige ondergroei. In 2023 werd voor het eerst sinds de reeks begon in 1999 een zingende Boomklever vastgesteld. In 2024 waren dit er al twee, maar opvallend genoeg werden ze niet vastgesteld in 2025. In 2026 werd wel weer een territorium vastgesteld.

Nachtegalen hadden een iets minder jaar met drie territoria, maar gelijk aan 2025 (steeds 4-7 territoria in 2019-2024). Er werden net als in 2025 drie territoria vastgesteld van Spreeuw. Topjaar was 2024 (5), maar in de jaren daarvoor waren het er steeds 2-3. Ze zitten in oude spechtenholen in het oude wilgenbos. Jaarlijks zitten er tussen de 2-3 territoria van Grote Bonte Specht, in 2026 twee. Opvallend is de aanwezigheid van enkele typische soorten van opgaand bos, die niet jaarlijks worden vastgesteld. Het gaat om de Kleine Bonte Specht, Wielewaal en Appelvink (allen 1 territorium). De dichtheid aan struweelsoorten zoals de Tuinfluiter (25) en Zwartkop (21) is er bijzonder hoog. Bijzonder waren ook de twee territoria van Matkop, een soort die ontbrak sinds 2023. Enkele andere noemenswaardige broedvogelsoorten in het plot waren de Roodborsttapuit (2) en Spotvogel (1).

Zeer bijzonder was een territorium Grauwe Klauwieren met uitgevlogen jongen in een ruig terrein bij de Balgstuw Ramspol. Het territorium werd pas op 14 juli ontdekt door de klagende roep van de jonge klauwieren. Hoewel een bijzonderheid, zat er in 2023 een paar Grauwe Klauwieren bij de rietopslag in het westelijk deel van de zuidoever van het Zwarte Meer. Dit is een paar kilometer oostelijk van de Balgstuw. Het komt dus vaker voor dat Grauwe Klauwieren zich vestigen in deze hoek. Beide locaties bevinden zich langs de randen

van het moeras, in verruigd terrein met meidoorns, wilgenopslag, distels en braam- en brandnetelvegetaties.

Figuur 3.21. Begrenzing van BMP-telgebied 2261 – Ketelmeer-Oost.

Impressie van telgebied Ketelmeer-oost, met in de onderste foto de broedhabitat van de Grauwe Klauwier in een verruigd stuk rietland nabij de Balgstuw. Foto's: Symen Deuzeman.

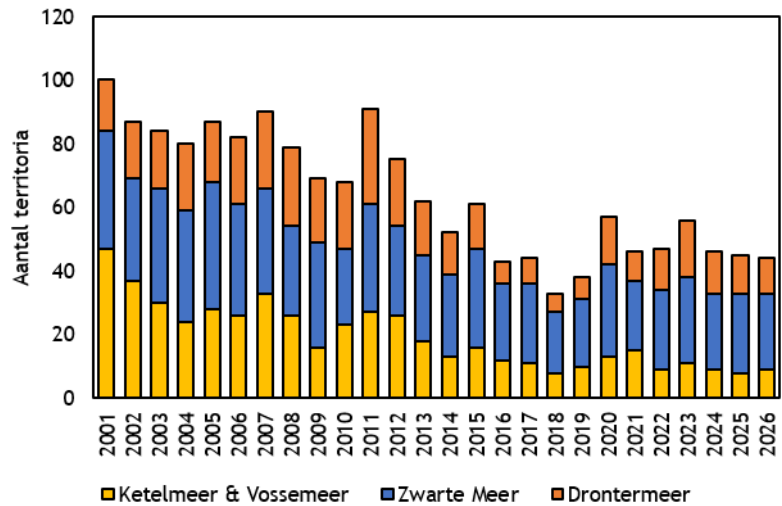

Telgebied Ketelmeer-oost vanuit de lucht. Op de voorgrond het telgebied, op de achtergrond het Ketelmeer met een deel van de ketelmeereilanden. Foto: Mervyn Roos.

3.2 Grote Karekiet en andere zeldzame soorten in de noordelijke Randmeren

Grote Karekiet

In figuur 3.22 en tabel 3.2 wordt een overzicht gegeven van de aantallen vastgestelde Grote Karekieten in 2026 en in voorgaande jaren.

Figuur 3.22. De aantalsontwikkeling van de Grote Karekiet in de noordelijke Randmeren.

Tabel 3.2. Overzicht van de aantallen territoria van de Grote Karekiet in de noordelijke Randmeren.

Jaar	Ketelmeer & Vossemeer	Zwarte Meer	Drontermeer	totaal
2001	47	37	16	100
2002	37	32	18	87
2003	30	36	18	84
2004	24	35	21	80
2005	28	40	19	87
2006	26	35	21	82
2007	33	33	24	90
2008	26	28	25	79
2009	16	33	20	69
2010	23	24	21	68
2011	27	34	30	91
2012	26	28	21	75
2013	18	27	17	62
2014	13	26	13	52
2015	16	31	14	61
2016	12	24	7	43
2017	11	25	8	44
2018	8	19	6	33
2019	10	21	7	38
2020	13	29	15	57
2021	15	22	9	46
2022	9	25	13	47
2023	11	27	18	56
2024	9	24	7	43

Jaar	Ketelmeer & Vossemeer	Zwarte Meer	Drontermeer	<i>totaal</i>
2025	8	25	12	45
2026	9	24	11	44

Overige zeldzame soorten

Hoewel de tellingen primair zijn gericht op Grote Karekiet, zijn tijdens de veldbezoeken ook waarnemingen van andere zeldzame soorten broedvogels genoteerd. In tabel 3.3 wordt een overzicht gegeven van de vastgestelde soorten en de aantallen territoria. Ook is het aangegeven als de aantallen als onvolledig zijn ingeschat.

Tabel 3.3. Overzicht van de vastgestelde overige zeldzame soorten broedvogels in de vier noordelijke Randmeren in 2026.

Soortnaam	Drontermeer	Ketelmeer	Vossemeer	Zwartemeer
Roerdomp	4	4		13
Woudaap				1
Purperreiger				4
Brandgans		9		>=3
Grote Zaagbek		3		
Krooneend	22	5	20	17
Zeearend	1	1		2
Bruine Kiekendief	4	4	3	10
Porseleinhoen				>=1
Kokmeeuw				191
Zwartkopmeeuw				6
Zilvermeeuw				18
Kleine Mantelmeeuw				39
Witwangstern				5
IJsvogel		>=1		>=1
Grauwe Klauwier		1		
Blauwborst	14		2	
Cetti's Zanger	41	>=22	14	>=12
Snor	28		10	
Rietzanger	104		51	
Grote Karekiet	11	9		24
Baardman	>=9	>=23		>=22
Buidelmees		>=1		

Bijzonder waren de broedgevallen van Witwangsterns in het Zwarte Meer. De kolonie vestigde zich pas laat, rond half juli, op waterlelievelden in het meer. Naar schatting leverde de broedgevallen in totaal 7-9 vliegvlugge jongen op. Pas rond begin september waren de jongen vliegvlug en al enkele dagen daarna was de locatie verlaten. Slechts één keer eerder is er een broedgeval van Witwangsterns in de Randmeren vastgesteld. Het ging toen om één broedpaar in het Drontermeer in 1997 (Deuzeman & Tempel 1998).

Broedhabitat van de Witwangsterns in het Zwarte Meer. Foto: Symen Deuzeman.

Wederom bijzonder waren daarnaast de drie territoria van Grote Zaagbek in het Ketelmeer. De soort is vorig jaar voor het eerst met zekerheid als broedvogel vastgesteld in Nederland, ook toen ging het om drie broedparen in het Ketelmeer.

3.3 **Natuurontwikkeling in het Zwarte Meer: de ontwikkelingen op Snörre en Kraggenoog in 2026**

In de winter en voorjaar van 2015-16 werden in het oostelijke deel van het Zwarte Meer twee natuurontwikkelingseilanden opgespoten door Rijkswaterstaat, ter hoogte van de Zwarte Hoek. De eilanden kregen de naam Kraggenoog en De Snörre. Het doel is om waterriet te laten ontwikkelen, dat op termijn geschikt is voor kritische moerasvogels, zoals de Grote Karekiet. Direct na de aanleg in 2016 raakten de eilanden bezet door vooral Kokmeeuwen en Vissieken en vanaf 2017 ook door de grotere meeuwen. De meeuwen broeden vooral op de basaltblokken en in de hogere vegetatie en de sterns geconcentreerd op zandige bodems met schelpjes. Met name de aantallen van de Kokmeeuw namen in rap tempo toe, met topaantallen van ruim 1100 nesten in 2021. In 2019 en 2020 waren de aantallen iets lager. In 2023 verliep het broedseizoen voor de meeuwen en sterns niet zonder slag of stoten vanwege een enorme uitbraak van vogelgriep, waarbij honderden vogels werden geraapt. Later in het seizoen gingen de meeuwen toen nog over tot broeden, hetzij in een lager aantal. In 2024 waren er weer aanmerkelijk meer Kokmeeuwen aanwezig (765) en dit broedseizoen verliep zonder problemen qua vogelgriep voor de meeuwen en sterns. In 2025 was de kolonie nog aanzienlijk, maar er waren aanmerkelijk minder paren aanwezig dan 2024, een kleine 500. In 2026 heeft op 8 juni een integrale nestentelling plaatsgevonden.

Tabel 3.4. Totalen per eiland in de periode 2016-2026.

Kraggenoo	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Brandgans	0	1	1	1	2	1	2	1	3	2	2
Grauwe Gans	0	2	2	5	6	4	5	1	ng	ng	ng
Knobbelzwaan	0	0	0	0	1	1	1	1	2	2	1
Nijlgans	0	0	4	2	2	3	2	2	2	1	2
Krooneend	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Kuifeend	0	1	2	7	14	12	8	5	6	5	2
Krakeend	1	0	1	1	4	4	3	0	2	0	1
Wilde Eend	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tafeleend	0	2	3	5	4	2	2	4	3	4	1
Kleine Mantelmeeuw	0	5	23	17	18	9	12	11	25	41	28
Zilvermeeuw	0	0	1	5	9	10	7	9	15	20	11
Pontische Meeuw	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Kokmeeuw	74	17	0	229	123	165	51	62	65	24	0
Zwartkop-meeuw	0	0	0	3	5	5	2	2	3	2	0
Stormmeeuw	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Visdief	12	8	1	48	31	40	53	28	20	0	0
Tureluur	3	1	2	1	1	1	1	0	0	0	0
Bontbekplevier	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kleine Plevier	5	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Kluut	2	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Scholekster	1	1	2	1	0	1	2	1	1	0	0
Meerkoet	0	1	2	4	2	1	2	0	1	2	2
Waterhoen	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1
Gele Kwikstaart	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Witte Kwikstaart	1	1	2	1	2	1	1	0	1	2	1
Kleine Karekiet	0	1	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Rietgors	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1
De Snörre	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Knobbelzwaan	0	0	0	1	1	1	0	2	2	1	1
Brandgans	0	0	0	2	2	2	1	0	0	0	1
Grauwe Gans	1	1	4	14	9	6	7	4	ng	ng	ng
Nijlgans	0	0	6	5	4	2	2	2	2	2	2
Krakeend	0	0	1	1	3	2	2	0	0	2	2
Wilde Eend	0	0	0	2	1	0	1	2	1	2	1
Krooneend	0	0	1	2	2	2	2	2	1	1	4
Tafeleend	2	3	3	7	10	5	3	7	4	4	10
Kuifeend	0	1	4	5	7	3	13	11	10	13	6
Geoorde Fuut	0	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0

Meerkoet	0	0	0	2	4	2	2	1	2	2	3
Kleine Mantelmeeuw	2	5	6	10	12	9	7	8	11	8	11
Zilvermeeuw	0	2	1	3	5	3	4	6	5	5	7
Kokmeeuw	90	686	832	618	398	958	711	327	700	475	191
Zwartkop-meeuw	0	4	4	4	18	13	23	3	12	10	6
Stormmeeuw	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Visdief	6	59	72	0	0	0	0	0	0	6	0
Tureluur	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bontbekplevier	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Kleine Plevier	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Kluut	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Scholekster	1	3	1	1	1	0	1	1	2	1	1
Witte Kwikstaart	1	1	2	1	1	0	1	1	1	1	1

Eilanden De Snörre (boven) en Kraggenoog (onder) vanuit de lucht. Met name op Kraggenoog is te zien dat een deel van het eiland onder water staat. Foto's: Mervyn Roos.

De in eerdere jaren aanwezige ganzenrasters waren al in 2025 verwijderd, dit was in 2026 nog steeds het geval. Met name Kraggenoog wordt steeds minder geschikt voor bodembroeders, omdat het steeds verder afslaat. Hierdoor staat een deel van het eiland onder water.

Het eiland Kraggenoog wordt gedomineerd door de grote meeuwen, waarbij de Kleine Mantelmeeuw en Zilvermeeuw iets afnamen ten opzichte van 2025. Maar met name het aantal broedende Kleine Mantelmeeuwen is nog steeds aanzienlijk met 28 aangetroffen nesten. Voor het eerst sinds 2016 ontbraken Kokmeeuwen op dit eiland. De Brandganzen waren met twee nesten (beiden 4 eieren) aanwezig, evenals een paar Krooneenden en een aantal nesten met Kuif- en Tafeleenden. De eenden, Waterhoen en Meerkoeten broeden in de dichte brandnetelvegetaties op het eiland.

Kokmeeuwen werden uitsluitend aangetroffen op eiland De Snörre. Ook delen van dit eiland slaan weg door golfslag, waardoor er minder broedhabitat aanwezig is voor bodembroeders. Alle nesten werden geteld en de teller bleef steken op 169 nesten op De Snörre en 22 nesten op een klein eilandje met basaltblokken direct naast het eiland langs de vaargeul. Het gaat hiermee om aanmerkelijk minder Kokmeeuwen dan de afgelopen tien jaar. Tussen de Kokmeeuwen zaten zes paar Zwartkopmeeuwen. De grote meeuwen bleven vrijwel stabiel. Voor het eerst sinds de aanleg van de eilanden was er op geen van de eilanden een kolonie met Visdieven aanwezig. In 2025 was dit aantal al flink geslonken tot vijf nesten op eiland De Snörre. Er zaten wel behoorlijk wat eendennesten op De Snorre, in 2026 opvallend veel Tafeleenden en wat minder Kuifeenden. Ook bijzonder veel Krooneenden, vier paren, waarvan onder meer een nest met elf eieren.

Kluten en plevieren zijn al een paar jaar verdwenen van de eilanden, mogelijk door de grote hoeveelheden meeuwen en sterns. In 2026 werd van de steltlopers alleen nog twee paar Scholeksters vastgesteld, beide eilanden waren bezet met één paar.

Er is nauwelijks tot geen sprake van waterriet (-ontwikkeling) langs de randen van beide eilanden en dus ook geen moerasvogels. Op de eilanden slaan wilgen en Zwarte elzen wel op. Er werd dit jaar alleen een Rietgors gezien tijdens de telling, die waarschijnlijk van haar (grond-) nest afvloog. Langs de buitenranden van de eilanden hield zich in zowel juni als juli een groep met Grauwe- en Brandganzen op, dit waren de paren met uitgevlogen jongen die voor onder andere vraatschade zorgde en de nog bestaande ijle rietvegetatie behoorlijk aantastten.

Kolonie met Kokmeeuwen op eiland De Snörre. Foto: Symen Deuzeman.

Tweelegsel van Kokmeeuw met afwijkend blauw ei. Foto: Symen Deuzeman.

4 Evaluatie

In 2026 zijn broedvogeltellingen uitgevoerd in 15 BMP-telgebieden langs de Randmeren, Maas, IJsselmeerkust en het Beneden Rivierengebied. Daarnaast zijn tellingen uitgevoerd van Grote Karekieten en andere zeldzame soorten in de noordelijke Randmeren. De uitvoering van de tellingen is goed verlopen, al bleek bij aanvang van het broedseizoen dat één van de telgebieden langs de Maas (Bouxweerd, plotnummer 1664) niet toegankelijk was in verband met grootschalige werkzaamheden. De verwachting is dat dit plot in 2028 weer geteld kan worden en dat de telreeks van dit plot dan weer kan worden voortgezet. Door snelle communicatie kon er dit jaar nog een vervangend telgebied worden geselecteerd (Blerickse Nak, plotnummer 2817) zodat de begrootte tijd alsnog waardevol kon worden ingezet voor het Broedvogelmeetnet Zoete Rijkswateren. In het vervangende telgebied zijn ook 6 telbezoeken volbracht, het aantal bezoeken dat oorspronkelijk op de planning stond voor Bouxweerd.

Literatuur

Deuzeman S. B. & Tempel J. 1998. Broedende Witwangsterns *Chlidonias hybridus* in Nederland in 1997. *Limosa* 71(4): 167-168.

Goffin, B., Abma J., de Boer V., Deuzeman S, Geene R. & Postma J. 2024 Broedvogelmeetnet Zoete Rijkswateren 2024. Sovon-rapport 2024/59 / Rijkswaterstaat-nummer BM 24.20. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen, Rijkswaterstaat Lelystad.

Kleefstra R. 2002. Broedvogels van de Stoenkherne en het Warkumer Nijlân in 2002. Sovon-rapport 2002/18.

van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Tosserams, M., Vulink, J.T. & Coops, H. (1999) Tussen water en land, perspectief voor oeverplanten in het Volkerak-Zoommeer. Eindrapportage 'Planten in de Peiling'. RIZA-rapport 99.031.

Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding Sovon broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
024 7 410 410

info@sovon.nl
www.sovon.nl

Sovon Vogelonderzoek Nederland werkt met een ISO 9001 gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem, gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Dit rapport is met uiterste zorg door Sovon (en eventuele andere partijen) opgesteld. Sovon aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van gegevens van dit onderzoek.

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.